

Bewindvoering.

Praktische gids anno 2021

Nathalie Vandenbussche

Lector opleidingscentrum Recht en Duurzaamheid

Onderzoeker onderzoekscentrum Equality Research Collective

DISCLAIMER

Deze juridische gids is eigendom van de Hogeschool Gent. Door deze juridische gids te gebruiken stemt u in met deze disclaimer.

Deze juridische gids werd met uiterste zorg samengesteld. De Hogeschool Gent streeft naar het geven van volledige, correcte en actuele informatie. De Hogeschool Gent kan geenszins aansprakelijk worden gesteld voor fouten in de inhoud van deze juridische gids, noch voor rechtstreekse of onrechtstreekse schade die het gevolg is van de kennisname van deze inhoud of het (tijdelijk) niet beschikbaar zijn ervan. Indien er onjuiste of onvolledige informatie in deze juridische gids werd opgenomen, kan u ons daarvan steeds op de hoogte brengen. Wij proberen de inhoud zo snel en goed mogelijk te wijzigen. De Hogeschool Gent houdt zich ook het recht voor om op elk tijdstip de informatie op de websites te wijzigen als zij dit nodig acht.

Gelieve er tevens rekening mee te houden dat deze uitgave een algemene informatieve bijdrage betreft en geen specifiek advies vormt in het kader van een individueel dossier.

Toestemming tot om het even welk gebruik van de getoonde inhoud van deze juridische gids (met inbegrip van teksten, beelden, logo's e.d.) of het delen ervan op publiekelijk toegankelijke plaatsen, in welke vorm dan ook, dient voorafgaandelijk en schriftelijk aan de Hogeschool Gent te worden verzocht. Om het even welk ongeautoriseerd of oneigenlijk gebruik van de inhoud van deze websites of delen ervan maakt inbreuk op de intellectuele rechten van de Hogeschool Gent.

Voorliggend onderzoek wordt tot stand gebracht met de steun van het Onderzoeksfonds PWO van HOGENT.

Inhoudsopgave

I	Algemene inleiding en opzet van het onderzoek	5
II	Dankwoord	6
III	Uzelf (juridisch) beschermen voor later	7
	1° Voorafgaande zorgplanning	7
	2° Verklaring van voorkeur	7
	3° Bent u als ouder (of echtgenoot, de wettelijk samenwonende, de persoon met wie de beschermdde persoon een feitelijk gezin vormt of naast familielid) aangesteld als bewindvoerder?	8
	4° Buitengerechtelijke bescherming (of de zorgvolmacht)	9
	5° Bewindvoering is geen synoniem voor “collectieve schuldenregeling”	9
IV	Bewindvoering (rechterlijke bescherming).....	11
	A Een beschermingsmaatregel voor meerderjarigen	11
	B De rechterlijke bescherming.....	13
	1° Wat is de rechterlijke bescherming?	13
	2° Voorwaarden	13
	3° Duur van het bewind	15
	4° Soorten: persoon en/of goederen	15
	5° Systeem: bijstand en/of vertegenwoordiging	18
	6° Hoogstpersoonlijke handelingen	19
	7° Machtigingen.....	21
	8° Hoe wordt een bewindvoering aangevraagd?.....	22
	9° De beschikking tot aanstelling van een bewindvoerder	24
	10° Einde van het bewind.....	26
	11° Bekendmaking	26
	12° Uitwerking beschermingsmaatregel	27
	13° Modeldocumenten i.k.v. bewind	28
V	Enkele actoren binnen het bewind	29
	A Opzet van dit hoofdstuk.....	29
	B U bent beschermdde persoon	29
	1° Wat is een beschermdde persoon?.....	29
	2° Gevolgen van de aanstelling van een bewindvoerder	29
	3° Wat zijn uw mogelijkheden?.....	29
	4° Vertrouwenspersoon	31
	C U bent bewindvoerder	31
	1° Wat is een bewindvoerder?.....	31
	2° Doel van de bewindvoering.....	32
	3° Opdracht bij aanvang van uw aanstelling	32
	4° Opdracht tijdens het bewind.....	33
	5° Bezoldiging en kosten	38
	6° Wat bij geschillen?	39
	7° Belangentegenstelling.....	39
	8° Communicatie en skills	40
	D U bent vertrouwenspersoon	40
	1° Wat is een vertrouwenspersoon?.....	40
	2° Opdracht van de vertrouwenspersoon.....	41
	3° Wat bij geschillen met de beschermdde persoon of één van de bewindvoerders of tussen de vertrouwenspersonen onderling?.....	41
	4° Bezoldiging.....	41
	E U bent een familielid, mantelzorger, een vriend, een kennis, hulpverlener... van de beschermdde persoon (maar geen bewindvoerder of vertrouwenspersoon)	41
	F De vrederechter.....	42
	1° Het bevoegde vredegerecht.....	42
	2° Rol van de vrederechter	42
	G De rechtbank van eerste aanleg	46

I Algemene inleiding en opzet van het onderzoek

1 Wanneer mensen niet (meer) in staat zijn om zelfstandig beslissingen te nemen, kan er specifieke hulp nodig zijn. Voor deze mensen kan de aanstelling van een bewindvoerder een oplossing bieden. Een bewindvoerder biedt binnen een juridisch kader hulp aan mensen die om een psychische of fysieke reden niet meer in staat zijn om zelfstandig beslissingen te nemen over hun persoon of over hun goederen.

2 De wetgever voorziet op heden in **één mogelijk beschermingsstatuut**, in vervanging van alle voorheen bestaande statuten (voorlopig bewind, verlengde minderjarigheid, verkwaamden en gerechtelijk onbekwaamverklaarden), nl. “het bewind”.

3 Het uitgangspunt van de wetgever is dat mensen zo zelfstandig mogelijk hun leven moeten kunnen blijven leiden. De wet vertrekt daarom van hun mogelijkheden: wat kunnen deze mensen nog zelf beslissen, bij welke beslissingen hebben zij bijstand nodig en welke beslissingen worden beter in hun plaats genomen?

“Bekwaamheid is de regel, onbekwaamheid de uitzondering.”

4 Daarnaast is het de uitdrukkelijke bedoeling van de wetgever om de **bescherming op maat** te maken van de beschermde persoon. Daarom heeft de wetgever een breed en flexibel juridisch kader in het leven geroepen dat de vrederechter geval per geval kan invullen om aan de specifieke noden van de te beschermen persoon tegemoet te komen. Dit kan gaan van bijstand tot vertegenwoordiging – tijdelijk of voor onbepaalde duur – over de goederen, over de persoon of over beide. De minst ingrijpende maatregel geniet de voorkeur.

5 Eveneens heeft de wetgever met dit beschermingsstatuut de bedoeling om bij voorrang mensen uit de onmiddellijke omgeving van de beschermde persoon als bewindvoerder aan te stellen. Mensen uit de directe omgeving – waaronder de **“familiale bewindvoerders”** – kennen de beschermde persoon en zijn levenssituatie immers heel goed en hebben met hem of haar doorgaans een sterkere band dan een onbekende derde.

6 Familiale bewindvoerders zijn echter soms terughoudend om deze taak op zich te nemen. Vaak hebben zij het gevoel niet over voldoende juridische kennis te beschikken. Zij kloppen vervolgens aan bij zorgverstrekkers of andere hulpverleners, die op hun beurt de nood voelen om familiale bewindvoerders op een georganiseerde manier te ondersteunen. In antwoord op verschillende praktische vragen werd reeds een eerste bijdrage gepubliceerd (VANDENBUSSCHE, N., *100 vragen en antwoorden inzake bewindvoering*, Brugge, Die Keure, 2019, 104p.). Deze uitgave biedt het thema bewindvoering op een toegankelijke manier aan via de methode *“vraag en antwoord”*.

7 Met deze praktische gids is het de bedoeling om voor enkele betrokken actoren binnen het bewind een algemeen en helder kader te schetsen van het thema bewindvoering met aansluitend een praktisch overzicht van hun rol binnen het bewind.

Ik wens u veel leesgenot.

II Dankwoord

Graag wens ik de overleggroep (een delegatie van de welzijnsorganisaties) en de Vlaamse korpschefs van de vrederechters te bedanken voor de mogelijkheid tot het bijwonen van hun halfjaarlijks overleg rond bewindvoering in de praktijk.

Eveneens een bijzondere dank aan mijn collega's, studenten en de mensen die bereid waren om met mij in gesprek te gaan over hun ervaringen met bewindvoering in de praktijk.

In het bijzonder wil ik ook graag Barbara Mestdagh van harte bedanken. Zij nam de lay-out van deze praktische gids geheel voor haar rekening.

III Uzelf (juridisch) beschermen voor later

8 Overlijden: wettelijke erfopvolging - Eén van de vragen die ons allen wel al eens bezighoudt is: “*Wat als ik er niet meer ben?*”. Uw overlijden kan heel wat persoonlijke, emotionele en vermogensrechtelijke gevolgen hebben voor uw gezin en/of familie. De wet regelt de opvolging van uw nalatenschap (“*een nalatenschap*” is het geheel van goederen en schulden op het moment van overlijden). U kan dit ook grotendeels *zelf regelen door het opstellen van een testament*.

9 Bij leven - Er kunnen zich ook situaties voordoen waarbij u nog in leven bent, maar waarbij u (deels) niet meer voor uzelf kan zorgen (persoonlijk en/of vermogensrechtelijk). Denk hierbij bijvoorbeeld aan een (aangeboren) mentale of fysieke beperking, psychische problemen, coma enz. Ook hier biedt de regelgeving enkele mogelijkheden om vooraf zelf al beslissingen te nemen en aldus te anticiperen op deze situaties (hieronder worden *bij wijze van illustratie* enkele mogelijke regelingen besproken):

1° Voorafgaande zorgplanning

10 Via *een voorafgaande wilsverklaring* kan u vooraf duidelijke richtlijnen geven voor de situatie waarin u uw wil niet langer kan uitdrukken (negatieve wilsverklaring, wilsverklaring euthanasie, wilsbeschikking teraardebestelling, verklaring voor orgaandonatie, lichaams-schenking aan de wetenschap) . Wilsverklaringen kan u dus “nu” afleggen voor “later”.

Informatie:

<https://leif.be/voorafgaande-zorgplanning/>

2° Verklaring van voorkeur

11 Verklaring van voorkeur bewindvoerder of vertrouwenspersoon - U kan zelf vooraf een verklaring van voorkeur invullen waarin u aangeeft wie u bij voorkeur wenst als bewindvoerder. U kan hierin eveneens aangeven wie u als vertrouwenspersoon wenst. In deze verklaring van voorkeur kan u ook een aantal beginselen opnemen die de bewindvoerder in acht moet nemen bij de uitoefening van zijn opdracht.

Het is wel belangrijk te benadrukken dat u bij het afleggen van een dergelijke verklaring nog bekwaam moet zijn.

Voorbeeld

Uw voorkeur kan bijvoorbeeld uitgaan naar uw zoon als bewindvoerder en uw echtgenoot/echtgenote als vertrouwenspersoon.

Voorbeelden van “beginselen”: U wil liefst zo lang mogelijk in uw vertrouwde leefomgeving blijven wonen, of u wenst dat er een jaarlijkse vaste som geld wordt gegeven aan uw (klein)kinderen of u vindt dat alles steeds in overleg met uw echtgenoot/echtgenote moet gebeuren enz.

12 Schriftelijk - Voor deze verklaring heeft u in principe geen notaris nodig. U kan deze verklaring zelf neerleggen op de griffie van het vredegerecht van uw woon- of verblijfplaats. U kan wel, indien u dat wenst, vrijwillig een beroep doen op een notaris.

i Toelichting

Wat is het verschil tussen “verblijfplaats” en “woonplaats”?

De verblijfplaats is vaak dezelfde als de woonplaats, maar soms kan deze verschillend zijn. De **woonplaats** is de plaats waar de te beschermen persoon gedomicilieerd is. De **verblijfplaats** is de plaats waar de persoon effectief (en duurzaam) verblijft. Zo kan een persoon gedomicilieerd zijn in Brugge, maar verblijven in een woonzorgcentrum of ziekenhuis in Kortrijk. De woonplaats van deze persoon is Brugge, terwijl de verblijfplaats Kortrijk is.

Informatie:

Hoe kan u de griffie van het vredegerrecht van uw woon- of verblijfplaats terugvinden? Via deze website kan u het bevoegde vredegerrecht terugvinden: <https://territoriale-bevoegdheid.just.fgov.be/cgi-main/competence-territoriale.pl>

13 Registratie - Deze verklaring van voorkeur moet geregistreerd (in het centraal register van verklaringen) worden. De griffier of de notaris zal dit voor u doen.

14 Beëindiging of aanpassing - U kan op ieder moment beslissen om de verklaring van voorkeur in te trekken of aan te passen. Let er wel op dat u de griffier of de notaris hiervan op de hoogte brengt, want ook de intrekking of aanpassing moet geregistreerd worden.

15 Aanstelling bewindvoerder door de vrederechter - De vrederechter is niet gebonden door deze verklaring van voorkeur, maar zal hier in de mate van het mogelijke wel rekening mee trachten te houden. Eveneens zal hij nagaan of de aangeduide persoon nog bereid is om op te treden als bewindvoerder of vertrouwenspersoon.

3° Bent u als ouder (of echtgenoot, de wettelijk samenwonende, de persoon met wie de beschermde persoon een feitelijk gezin vormt of naast familielid) aangesteld als bewindvoerder?

16 Wanneer u bijvoorbeeld **als ouder reeds bewindvoerder bent**, kan u eveneens via een verklaring van voorkeur aangeven wie u als “vervanger” wenst indien u hier zelf niet meer toe in staat bent (bijvoorbeeld door ziekte enz.).

Voorbeeld

U bent bewindvoerder over uw zoon. U kan in een verklaring van voorkeur uw dochter aanduiden als vervanger voor het geval u zelf niet meer in staat bent om bewindvoerder te zijn.

17 Ook indien **u reeds vertrouwenspersoon bent**, kan u ten overstaan van de vrederechter die het administratief dossier beheert een verklaring afleggen waarin uw voorkeur te kennen wordt gegeven over de aan te wijzen vertrouwenspersoon indien u deze functie niet langer zelf kan uitoefenen.

Voorbeeld

Voor uw echtgenoot/echtgenote werd een professioneel bewindvoerder aangesteld en u bent vertrouwenspersoon. U kan in een verklaring van voorkeur uw zoon of dochter aanduiden om u op te volgen als vertrouwenspersoon.

18 Hoe? - Deze verklaring kan u afleggen voor de vrederechter die het administratief dossier beheert. Deze verklaring zal worden bewaard in het administratief dossier. De vrederechter zal, telkens wanneer hij een bewindvoerder aanstelt ter vervanging of opvolging, vooraf nagaan of er in het administratief dossier een dergelijke verklaring werd opgenomen.

4° Buitengerechtelijke bescherming (of de zorgvolmacht)

19 Buitengerechtelijke bescherming of zorgvolmacht - De wet heeft het over de “buitengerechtelijke bescherming”. In de volksmond wordt dit ook wel de “zorgvolmacht” genoemd.

20 Bijzondere lastgevingsovereenkomst - Een zorgvolmacht is een bijzondere vorm van een lastgevingsovereenkomst of een volmacht. Het is een overeenkomst waarbij u (“lastgever”) een volmacht geeft aan iemand anders (“lasthebber”) om bepaalde zaken namens u te behartigen voor het geval u zelf fysiek of mentaal niet meer in staat bent om uw belangen te behartigen.

Voorbeeld

Zo kan er in de zorgvolmacht een regeling worden opgenomen omtrent het betalen van facturen, beheer van uw vermogen, verderzetten van uw onderneming, aan- en verkoop van diverse goederen, schenkingen aan uw (klein)kinderen, keuze van het woonzorgcentrum...

21 Aanvaarding door de lasthebber - De persoon die u aanduidt (lasthebber) moet zijn opdracht aanvaarden. Een zorgvolmacht wordt dus altijd ondertekend door de lastgever en de lasthebber(s).

22 Principieel geen tussenkomst van de vrederechter - Het opstellen van een zorgvolmacht gebeurt zonder rechterlijke tussenkomst, vandaar de benaming “buitengerechtigd”.

23 Zorgvolmacht (en registratieplicht) vs. bankvolmacht - Een gewone (bank)volmacht is niet hetzelfde als een zorgvolmacht. De zorgvolmacht moet, opdat ze uitwerking zou blijven hebben nadat de persoon wilsonbekwaam is geworden, **geregistreerd** worden in het centraal register dat wordt bijgehouden door de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat.

24 Voorrang boven de rechterlijke bescherming - Wanneer u een zorgvolmacht heeft opgesteld zal hier in principe voorrang aan worden verleend boven een gerechtelijke bescherming.

25 U blijft handelingsbekwaam - Wanneer u iemand een zorgvolmacht geeft, blijft u ook zelf nog handelingsbekwaam om de handelingen waarop de volmacht betrekking heeft te stellen. U blijft dus m.a.w. “bevoegd” om handelingen te stellen, ook al bent u intussen wilsonbekwaam geworden. Het komt erop neer dat, zolang de vrederechter geen gerechtelijke bescherming uitspreekt, u handelingsbekwaam blijft (begrippen “handelingsbekwaamheid” en “wilsbekwaamheid”: zie randnummer 30).

Informatie:

Indien u meer informatie wenst over de zorgvolmacht, kan u dit o.a. terugvinden in de volgende uitgave:
 VANDENBUSSCHE, N., *100 vragen en antwoorden inzake bewindvoering*, Brugge, Die Keure, 2019, 104p.

5° Bewindvoering is geen synoniem voor “collectieve schuldenregeling”

26 Een collectieve schuldenregeling is verschillend van bewindvoering. Een collectieve schuldenregeling is een procedure om structurele schulden aan te pakken. Er zal hierbij een

schuldbemiddelaar aangesteld worden om uw inkomen te beheren en om u te helpen om uw schulden af te betalen. De bevoegde rechtbank is de arbeidsrechtbank.

27 Een bewindvoering kan worden uitgesproken door de vrederechter wanneer een meerderjarige persoon omwille van zijn gezondheidstoestand of omwille van het feit dat hij/zij zich in staat van verkwisting bevindt. De vrederechter kan de persoon onbekwaam verklaren voor (enkele) handelingen m.b.t. de persoon en/of de goederen. Hij zal een bewindvoerder aanwijzen die de persoon bijstaat en/of zal vertegenwoordigen voor deze handelingen (zie verder).

IV Bewindvoering (rechterlijke bescherming)

A Een beschermingsmaatregel voor meerderjarigen

28 Meerderjarig vs. minderjarig - Bewindvoering is een beschermingsmaatregel voor meerderjarigen. Om dit beter te kunnen kaderen wordt vooraf een summier toelichting gegeven over de wettelijke regeling ter bescherming van minderjarigen.

29 Minderjarigen - Een minderjarige wordt in het recht als “handelingsonbekwaam” beschouwd. Zolang u jonger bent dan achttien jaar en dus minderjarig bent, nemen uw ouders¹ de beslissingen voor u (voorbeelden: keuze school, aankoop kledij enz.). Uw ouders beheeren ook uw goederen.

Sanctie - Wanneer een minderjarige toch een handeling stelt waarvoor hij handelingsonbekwaam is (bijvoorbeeld de aankoop van een wagen), moet men een onderscheid maken tussen twee categorieën. Enerzijds zijn dit de minderjarigen zonder onderscheidingsvermogen. Voor deze categorie stelt men dat de handelingen automatisch nietig zijn. De rechter is verplicht om deze nietigheid uit te spreken wanneer een vordering wordt ingesteld. Anderzijds behoren alle andere minderjarigen tot de tweede categorie. Voor deze minderjarigen maakt men een onderscheid tussen drie soorten daden.

Voor de daden van bewaring en de daden van beheer heeft de rechter een zekere beoordelingsmarge. Voor de daden van beschikking zal de rechter, wanneer de nietigheid wordt gevraagd, de nietigheid verplicht moeten uitspreken. Schematisch ziet dit eruit als volgt:

¹ Wanneer beide ouders overleden zouden zijn of in de onmogelijkheid zijn om het ouderlijk gezag uit te oefenen, zal de minderjarige vertegenwoordigd worden door een voogd (die gecontroleerd wordt door een toeziend voogd).

📌 **Toelichting**

Wat is nietigheid?

De handeling en de gevolgen worden uitgewist met terugwerkende kracht.

⚡ **Uitzondering**

De wet voorziet dat een minderjarige bepaalde handelingen wel rechtsgeldig kan stellen. Het gaat om volgende handelingen:

- dagelijkse handelingen: aankopen cinematicket, voedingsmiddelen enz.
- voor sommige andere handelingen is een verlaagde leeftijd ingevoerd (zo kan een minderjarige vanaf de leeftijd van zestien jaar een bankrekening openen, mag hij een testament opmaken enz.).

30 Meerderjarigen en de term “bekwaamheid” - Wanneer u achttien jaar wordt, bent u meerderjarig. Vanaf deze leeftijd wordt u volgens het burgerlijk recht bekwaam geacht tot alle handelingen van het “*burgerlijk leven*”. Dit betekent dat u uw rechten en plichten zelfstandig kan uitoefenen en dat u daarvoor ook de volle verantwoordelijkheid draagt. Zo kan u uw goederen zelf beheren en kan u zelf beslissingen nemen m.b.t. uw persoon. In juridische termen spreekt men van “*handelingsbekwaamheid*”.

☑ **Voorbeeld**

Wanneer u 18 jaar wordt, bent u per definitie handelingsbekwaam. Daardoor kan u bijvoorbeeld zelfstandig een huis of een wagen aankopen (dit zijn beslissingen m.b.t. uw goederen). Daarnaast kan u ook bijvoorbeeld kiezen waar u woont en kan u een testament opmaken (dit zijn beslissingen m.b.t. uw persoon).

31 Bescherming van meerderjarigen - De wet houdt geen rekening met de concrete omstandigheden. Sommige meerderjarige personen zijn echter (bijvoorbeeld door een mentale of fysieke handicap, dementie, psychische stoornis enz.) niet of onvoldoende in staat om de gevolgen van hun handelingen in te schatten en daarvoor de volle verantwoordelijkheid te dragen. In dit geval kan een juridische bescherming noodzakelijk zijn. Een zorgvolmacht door uzelf opgesteld (de zgn. “buitengerechtelijke bescherming”) of de aanstelling van een bewindvoerder (de zgn. “rechterlijke bescherming”) kan een antwoord bieden op deze nood aan ondersteuning. Een dergelijke bescherming kan, afhankelijk van de concrete situatie, tijdelijk, langdurig of permanent nodig zijn.

☆ **Opmerking**

De begrippen “rechtsbekwaamheid”, “handelingsbekwaamheid” en “wilsbekwaamheid” worden in het kader van het thema bewindvoering vaak gebruikt. Deze drie termen zijn geen synoniemen van elkaar.

Rechtsbekwaamheid

Rechtsbekwaamheid betekent dat u drager bent van rechten en plichten. Ieder individu is vanaf de geboorte drager van rechten en plichten en dus rechtsbekwaam. Zolang de leeftijd van achttien jaar nog niet werd bereikt, kan u enkel drager zijn van rechten en plichten en kan u deze nog niet zelfstandig uitoefenen.

Handelingsbekwaamheid

Individen worden handelingsbekwaam vanaf 18 jaar. Dit is een abstract gegeven, want u wordt louter door het bereiken van de leeftijd van 18 jaar “handelingsbekwaam”.

Wilsbekwaam

Wilsbekwaam zijn betekent dat u feitelijk in staat bent om uw wil uit te drukken. Zo kan u bijvoorbeeld uw wil feitelijk niet uitdrukken wanneer u in coma zou liggen.

B De rechterlijke bescherming

1° Wat is de rechterlijke bescherming?

32 Wat? - De rechterlijke bescherming is een beschermingsmaatregel door de wetgever ingebouwd voor meerderjarige personen die (tijdelijk) niet (meer) in staat zijn (omwille van de gezondheidstoestand of omdat ze zich in staat van verkwisting bevinden) om (bepaalde) beslissingen te nemen voor zichzelf (handelingen m.b.t. de persoon) of over hun vermogen (handelingen m.b.t. goederen).

☑ Voorbeeld

Persoon met een mentale of fysieke beperking, psychische stoornis, een (niet-)aangeboren hersenletsel, een persoon in coma, mensen met een verslavingsproblematiek enz.

33 Tussenkoms van de vrederechter - Binnen de context van deze juridische bescherming kan door de vrederechter een bewindvoerder aangesteld worden die de persoon zal bijstaan ("bijstand") of beslissingen in zijn naam zal nemen ("vertegenwoordiging") voor (bepaalde) handelingen m.b.t. zijn persoon en/of goederen.

☆ Opmerking

Voor personen die zich in staat van verkwisting bevinden kan er enkel een bijstandsmaatregel worden uitgesproken (vertegenwoordiging is niet mogelijk).

34 Voorrang systeem bijstand boven vertegenwoordiging - De minst ingrijpende maatregel zal voorrang krijgen. Zo zal er, indien het systeem van bijstand volstaat, geen vertegenwoordiging bevolen worden. Een bewindvoering is hoe dan ook ingrijpend voor de beschermde persoon, maar het systeem van bijstand is minder vergaand dan het systeem van vertegenwoordiging.

ⓘ Toelichting

Wat is bijstand?

Via bijstand wordt de actieve deelname van de beschermde persoon aan het maatschappelijke leven gestimuleerd. De beschermde persoon behoudt zijn initiatiefrecht, maar bij het stellen van de handelingen heeft de beschermde persoon de bewindvoerder die hem kan behoeden voor "*foute beslissingen*". Via het systeem van bijstand wordt de autonomie zoveel mogelijk behouden. Het systeem van bijstand is minder vergaand dan de vertegenwoordiging. De bewindvoerder zal optreden "*ter vervolmaking*" van de rechtsgeldigheid van een handeling gesteld door de beschermde persoon zelf.

Wat is vertegenwoordiging?

Via het systeem van vertegenwoordiging zal de bewindvoerder de beslissingen nemen in de plaats (lees: "*in naam en voor rekening*") van de beschermde persoon.

2° Voorwaarden

35 Meerderjarigheid - De rechterlijke bescherming is een regeling voor meerderjarigen (dus voor personen vanaf 18 jaar).

⚡ Uitzondering

De wet voorziet wel een uitzondering. Voor een minderjarige kan vanaf de leeftijd van 17 jaar een verzoek tot aanstelling van een bewindvoerder worden ingediend. Deze bescherming wordt dan van toepassing van zodra de persoon 18 jaar wordt.

Voorbeeld

Joris heeft sinds zijn geboorte een zware mentale beperking. Intussen is hij 17 jaar. De ouders van Joris kunnen alvast een verzoekschrift neerleggen bij de bevoegde vrederechter tot aanstelling van een bewindvoerder. Wanneer de vrederechter een bewindvoerder aanstelt, zal deze bescherming in voege treden wanneer Joris 18 jaar wordt. Zolang Joris geen 18 jaar is, is hij minderjarig en is hij niet handelingsbekwaam en geniet hij van de wettelijk voorziene beschermingsregeling voor minderjarigen (zie hierboven).

36 Gezondheidstoestand - Ten eerste kan de vrederechter een bewindvoerder aanstellen omwille van de gezondheidstoestand van de te beschermen persoon. De persoon kan in dit geval onbekwaam verklaard worden voor het beheer m.b.t. zijn persoon en/of m.b.t. zijn goederen. Zowel bijstand als vertegenwoordiging is mogelijk.

Voorbeeld

Persoon met een mentale of fysieke beperking, psychische stoornis, een (niet-)aangeboren hersenletsel, een persoon in coma, mensen met een verslavingsproblematiek enz.

37 In onderstaand schema wordt bij wijze van illustratie aangegeven welk soort bewindvoering (m.b.t. de persoon/m.b.t. de goederen) in combinatie met welk systeem (bijstand/vertegenwoordiging) mogelijk is.

Bewindvoering omwille van de gezondheidstoestand	Mogelijk?
Bewindvoering over de persoon: met bijstand	Ja
Bewindvoering over de persoon: met vertegenwoordiging	Ja
Bewindvoering over de goederen: met bijstand	Ja
Bewindvoering over de goederen: met vertegenwoordiging	Ja

38 Personen die zich “in staat van verkwisting” bevinden - Ten tweede kan de vrederechter een bewindvoerder aanstellen wanneer een persoon zich in staat van verkwisting bevindt. Bij verkwisting heeft een persoon de gewoonte om onredelijke of ongerechtvaardigde uitgaven te doen waarbij die uitgaven de inkomsten overtreffen. Het is de vrederechter die over elke afzonderlijke situatie oordeelt of iemand zich al dan niet in staat van verkwisting bevindt. De persoon kan in dit geval enkel onbekwaam verklaard worden voor het *beheer van zijn goederen* (en niet voor het beheer met betrekking tot zijn persoon). Daarnaast kan deze persoon enkel in het systeem van *bijstand* terecht komen. Vertegenwoordiging is hier niet mogelijk.

39 In onderstaand schema wordt bij wijze van illustratie aangeduid welk soort bewindvoering in combinatie met welk systeem mogelijk is.

Bewindvoering omwille van verkwisting	Mogelijk?
Bewindvoering over de persoon : met bijstand	Nee
Bewindvoering over de persoon : met vertegenwoordiging	Nee
Bewindvoering over de goederen : met bijstand	Ja
Bewindvoering over de goederen : met vertegenwoordiging	Nee

40 In belang van de te beschermen persoon - Een gerechtelijke bescherming kan enkel worden uitgesproken indien en voor zover de bescherming van de belangen van de te beschermen personen dit vereisen. De vrederechter zal hierover beslissen.

3° Duur van het bewind

41 Het bewind kan worden uitgesproken voor onbepaalde duur of voor bepaalde duur. Dit hangt steeds af van de concrete omstandigheden. In de meeste gevallen is de bewindvoering van onbepaalde duur (voor de beëindiging van het bewind: zie verder). De vrederechter kan ook een tijdelijke beschermingsmaatregel uitspreken bijvoorbeeld i.k.v. een ongeval.

4° Soorten: persoon en/of goederen

42 Naast het regime van bijstand of vertegenwoordiging moet de vrederechter nazien voor welke handelingen de persoon onbekwaam verklaard moet worden. Er bestaan twee soorten bewindvoering, met name de bewindvoering over de persoon en de bewindvoering over de goederen.

a Bewindvoering over de persoon

Wanneer er sprake is van bewindvoering over de persoon wordt de beschermde persoon onbekwaam verklaard voor (enkele) handelingen m.b.t. zijn persoon.

Voorbeeld

Kiezen verblijfplaats, huwen, kind erkennen, uit de echt scheiden enz.

43 De wet voorziet in een “checklist” met een aantal handelingen met betrekking tot de persoon waarover de vrederechter zich in ieder geval zal moeten uitspreken. Deze lijst omvat volgende handelingen:

- 1) *de keuze van zijn verblijfplaats;*
- 2) *het geven van de toestemming tot huwen;*
- 3) *het instellen van en zich verweren tegen een vordering tot nietigverklaring van het huwelijk;*
- 4) *het instellen van en zich verweren tegen een vordering tot echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting van het huwelijk;*
- 5) *het indienen van een verzoek tot echtscheiding door onderlinge toestemming;*
- 6) *het instellen van en zich verweren tegen een vordering tot scheiding van tafel en bed;*
- 7) *het erkennen van een kind;*
- 8) *het voeren van gedingen als eiser of als verweerder betreffende zijn afstamming;*
- 9) *de uitoefening van het ouderlijk gezag over de persoon van de minderjarige;*
- 10) *de aflegging van een verklaring van wettelijke samenwoning alsook de beëindiging van de wettelijke samenwoning;*
- 11) *het afleggen van een verklaring tot verkrijging van de Belgische nationaliteit;*
- 12) *de uitoefening van de rechten bedoeld in de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van de persoonsgegevens;*
- 13) *de uitoefening van het recht van antwoord;*
- 14) *het richten van een verzoek tot naams- of voornaamswijziging;*
- 15) *(opgeheven);*
- 16) *het verlenen van de toestemming om een experiment op de menselijke persoon uit te voeren;*
- 17) *het verlenen van de toestemming tot het wegnemen van organen of het verzet daartegen;*
- 18) *de uitoefening van het recht op weigering om een autopsie uit te voeren op zijn kind van minder dan achttien maanden;*
- 19) *het verlenen van de toestemming tot wegneming van lichaamsmateriaal bij levenden of het verzet daartegen;*
- 20) *de uitoefening van activiteiten van wapenhandelaar, tussenpersoon, wapenverzamelaar;*
- 21) *de ondertekening of authenticatie met behulp van de elektronische identiteitskaart;*
- 22) *de aflegging van de aangifte van de overtuiging dat het geslacht vermeld in de akte van geboorte niet overeenstemt met de innerlijke beleefde genderidentiteit.*

b Bewindvoering over de goederen

44 Wanneer er sprake is van bewindvoering over de goederen wordt de beschermde persoon onbekwaam verklaard voor (enkele) handelingen m.b.t. zijn vermogen.

Voorbeeld

Internetabonnement afsluiten, huurovereenkomst afsluiten, aankoop kledij, geld lenen, testament opmaken, erfenis aanvaarden, een schenking doen enz.

45 De wet voorziet in een “checklist” met een aantal handelingen met betrekking tot goederen waarover de vrederechter zich in ieder geval zal moeten uitspreken. Deze checklist van handelingen m.b.t. de goederen omvat de volgende handelingen:

- 1) *het vervreemden van zijn goederen;*
- 2) *het aangaan van een lening;*
- 3) *het in pand geven of hypothekeren van zijn goederen alsook het geven van de toestemming tot doorhaling van een hypothecaire inschrijving, met of zonder kwijting, en van de overschrijving van een bevel tot uitvoerend beslag zonder betaling;*
- 4) *het afsluiten een pachtcontract, een handelshuurovereenkomst of een gewone huurovereenkomst;*
- 5) *het aanvaarden of verwerpen van een nalatenschap, een algemeen legaat of een legaat onder algemene titel;*
- 6) *het aanvaarden van een schenking of een legaat onder bijzondere titel;*
- 7) *het optreden in rechte als eiser of verweerder;*
- 8) *het afsluiten van een overeenkomst van onverdeeldheid;*
- 9) *het aankopen van een onroerend goed;*
- 10) *het aangaan van een dading of het afsluiten van een arbitrageovereenkomst;*
- 11) *het voortzetten van een handelszaak;*
- 12) *het berusten in een vordering betreffende onroerende rechten;*
- 13) *het schenken onder levenden;*
- 14) *het aangaan of wijzigen van een huwelijkscontract of een samenlevingscontract;*
- 15) *het maken of herroepen van een uiterste wilsbeschikking;*
- 16) *het stellen van handelingen met betrekking tot het dagelijkse beheer;*
- 17) *De uitoefening van het wettelijk bewind over de goederen van een minderjarige;*
- 18) *het aangaan van een door de wet toegelaten erfovereenkomst;*
- 19) *de uitoefening van zijn rechten en plichten in fiscale en sociale zaken;*
- 20) *het aangaan van periodieke schulden.*

c De beslissing van de vrederechter

46 Wettelijke lijsten en maatwerk - De vrederechter zal de bovenstaande “checklists” overlopen en voor elk van die handelingen bepalen of de te beschermen persoon bekwaam of onbekwaam is. De vrederechter zal steeds zorgvuldig nagaan wat de te beschermen persoon zelf nog kan. Op deze manier kan een “bescherming op maat” worden gemaakt. De vrederechter zal rekening houden met de persoonlijke omstandigheden en de gezondheidstoestand van de beschermde persoon. Voor de beoordeling van de bekwaamheid van de te beschermen persoon m.b.t. zijn goederen zal de vrederechter daarbovenop nog rekening houden met de aard en de samenstelling van de te beheren goederen.

Wanneer de vrederechter een persoon onbekwaam verklaart voor één of meer handelingen uit deze lijsten, dan betekent dit dat de beschermde persoon bepaalde handelingen met betrekking tot zijn *persoon en/of goederen* niet meer zelfstandig kan stellen.

De vrederechter zal naast de bekwaamheid van de te beschermen persoon ook oordelen of de beschermde persoon voor deze handelingen moet worden bijgestaan of moet worden vertegenwoordigd.

47 Autonomie - De beschermde persoon blijft bekwaam voor die handelingen waarvoor de vrederechter hem/haar niet onbekwaam heeft verklaard.

“Bekwaamheid is de regel, onbekwaamheid de uitzondering.”

Voorbeeld

Het is mogelijk dat de vrederechter de persoon bijvoorbeeld onbekwaam verklaart voor de eerste handeling uit de lijst van de handelingen m.b.t. de persoon “de keuze van de verblijfplaats”. Dan blijft de persoon bekwaam om de overige handelingen uit de lijst (huwen, erkennen van een kind enz.) zelfstandig te stellen (dit geldt ook voor alle andere handelingen die niet zijn opgenomen in de wettelijke lijst).

48 Wat met “andere handelingen”? - De vrederechter kan naast de wettelijke lijst ook nog andere handelingen toevoegen aan de wettelijke lijst, indien hij het nodig acht om de persoon hiervoor onbekwaam te verklaren.

5° *Systeem: bijstand en/of vertegenwoordiging*

49 Nadat de vrederechter de lijst met handelingen m.b.t. de persoon en de goederen heeft onderzocht zal hij ook aangeven of de beschermde persoon voor de handelingen waarvoor hij onbekwaam is verklaard moet worden bijgestaan of vertegenwoordigd.

Voorbeeld

Bijstand: zo kan een beschermde persoon bijvoorbeeld een huurovereenkomst tekenen, maar zal de bewindvoerder deze mee moeten ondertekenen.

Vertegenwoordiging: zo zal, wanneer een beschermde persoon onbekwaam werd verklaard voor het sluiten van een huurovereenkomst, de bewindvoerder de huurovereenkomst in naam en voor rekening van de beschermde persoon moeten ondertekenen.

50 De minst ingrijpende maatregel zal voorrang krijgen. Zo zal er, indien het systeem van bijstand volstaat, geen vertegenwoordiging bevolen worden.

51 Hoe kan een bescherming “op maat” er dan bijvoorbeeld concreet uitzien?

Systemen	Soort	Voor welke handelingen?
Bijstand	Goederen	Alle handelingen opgenomen in de lijst of bepaalde handelingen of bijkomende handelingen niet opgenomen in de lijst
Vertegenwoordiging	Goederen	Alle handelingen opgenomen in de lijst of bepaalde handelingen of bijkomende handelingen niet opgenomen in de lijst
Bijstand	Persoon	Alle handelingen opgenomen in de lijst of bepaalde handelingen of bijkomende handelingen niet opgenomen in de lijst
Vertegenwoordiging	Persoon	Alle handelingen opgenomen in de lijst of bepaalde handelingen of bijkomende handelingen niet opgenomen in de lijst
Bijstand	Goederen en persoon	Alle handelingen opgenomen in de lijst of bepaalde handelingen of bijkomende handelingen niet opgenomen in de lijst
Vertegenwoordiging	Goederen en persoon	Alle handelingen opgenomen in de lijst of bepaalde handelingen of bijkomende handelingen niet opgenomen in de lijst
Bijstand Vertegenwoordiging	Goederen Persoon	Alle handelingen opgenomen in de lijst of bepaalde handelingen of bijkomende handelingen niet opgenomen in de lijst
Bijstand Vertegenwoordiging	Persoon Goederen	Alle handelingen opgenomen in de lijst of bepaalde handelingen of bijkomende handelingen niet opgenomen in de lijst

6° Hoogstpersoonlijke handelingen

52 Hoogstpersoonlijke handelingen - Een persoon kan onbekwaam verklaard worden voor (bepaalde) handelingen die in de wettelijke lijst voorkomen, maar dit betekent niet dat deze handelingen dan steeds *vatbaar zijn voor bijstand en/of vertegenwoordiging*. Hieronder vindt u de lijst van de handelingen opgesomd in de wet die niet vatbaar zijn voor bijstand of vertegenwoordiging:

- 1) *het geven van de toestemming tot huwen;*
- 2) *het instellen van een vordering tot nietigverklaring van een huwelijk;*
- 3) *het vaststellen van de echtelijke verblijfplaats;*
- 4) *de toestemming om over de gezinswoning te beschikken;*
- 5) *het instellen van een vordering tot echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting van het huwelijk;*
- 6) *het instellen van een vordering tot scheiding van tafel en bed;*
- 7) *het indienen van een verzoek tot echtscheiding door onderlinge toestemming;*
- 8) *de erkenning van een kind;*
- 9) *de toestemming tot de erkenning;*
- 10) *het verzet tegen een rechtsvordering tot onderzoek naar het moederschap of het vaderschap;*
- 11) *(opgeheven);*
- 12) *het verlenen van de toestemming tot zijn adoptie;*
- 13) *de uitoefening van het ouderlijk gezag over het minderjarige kind van de beschermde persoon, met uitzondering van de uitoefening van het wettelijk bewind over de goederen van de minderjarige bedoeld in boek I, titel IX, alsook van de ouderlijke prerogatieven met betrekking tot de staat van de persoon van dit minderjarige kind;*
- 14) *het afleggen van een verklaring tot wettelijke samenwoning, alsook de beëindiging van de wettelijke samenwoning;*
- 15) *het verlenen van de toestemming tot sterilisatie;*
- 16) *het verlenen van de toestemming tot een handeling van medisch begeleide voortplanting zoals bedoeld in de wet van 6 juli 2007 betreffende de medisch begeleide voortplanting en de bestemming van de overtallige embryo's en de gameten;*
- 17) *de aangifte van de overtuiging dat het geslacht vermeld in de akte van geboorte niet overeenstemt met de innerlijk beleefde genderidentiteit;*
- 18) *het verzoek tot euthanasie bedoeld in artikel 3 en 4 van de wet van 28 mei 2002 betreffende de euthanasie;*
- 19) *het verzoek tot uitvoering van een zwangerschapsafbreking;*
- 20) *het verlenen van de toestemming tot het stellen van handelingen die de fysieke integriteit of de intieme levenssfeer van de beschermde persoon raken, onverminderd de afwijkende bepalingen opgenomen in bijzondere wetten;*
- 21) *het verlenen van de toestemming voor het gebruik van gameten of embryo's in vitro voor onderzoeksdoeleinden bedoeld in artikel 8 van de wet van 11 mei 2003 betreffende het onderzoek op embryo's in vitro;*
- 22) *de uitoefening van het recht op weigering om een autopsie uit te voeren op zijn kind van minder dan achttien maanden bedoeld in artikel 3 van de wet van 26 maart 2003 houdende regeling van de autopsie na het onverwachte en medisch onverklaarde overlijden van een kind van minder dan achttien maanden;*
- 23) *het verlenen van de toestemming tot afneming van bloed en bloedderivaten zoals bedoeld in artikel 5 van de wet van 5 juli 1994 betreffende bloed en bloedderivaten van menselijke oorsprong;*
- 24) *het schenken onder levenden, met uitzondering van de gebruikelijke geschenken in verhouding tot het vermogen van de beschermde persoon;*
- 25) *het maken of herroepen van een uiterste wilsbeschikking;*
- 26) *de uitoefening van politieke rechten;*
- 27) *het aangaan van een door de wet toegelaten erfovereenkomst, in de hoedanigheid van beschikker, of in de hoedanigheid van vermoedelijk erfgenaam wanneer de erfovereenkomst, in hoofde van de beschermde persoon, de verzaking aan rechten in een niet opengevallen nalatenschap tot gevolg heeft;*
- 28) *het verlenen van de toestemming tot het wegnemen van organen.*

☑ Voorbeeld

Hieronder wordt een fictief voorbeeld gegeven om het bovenstaande te illustreren:

Marie (24 jaar) heeft een zware mentale beperking sedert haar geboorte en werd enkele jaren geleden onbekwaam verklaard voor o.a. het sluiten van een huwelijk. Jan, de vader van Marie, werd aangesteld als bewindvoerder met een vertegenwoordigingsopdracht. Marie heeft intussen een jongen, Joris, ontmoet. Zij wil graag trouwen met Joris.

De vader van Marie, Jan, zal met enkele zaken rekening moeten houden. Deze worden hieronder beschreven.

Eerst en vooral dient Jan na te gaan voor welke handelingen Marie onbekwaam werd verklaard en welke opdracht (bijstand of vertegenwoordiging) hij heeft.

Dit kan hij nalezen in de beschikking van de vrederechter.

Marie werd onbekwaam verklaard voor o.a. het sluiten van een huwelijk. Dit betekent dat Marie deze handeling niet zelfstandig kan stellen.

Het sluiten van een huwelijk is een hoogstpersoonlijke handeling die niet vatbaar is voor vertegenwoordiging (ook niet voor bijstand). Jan kan Marie hiervoor dus niet vertegenwoordigen.

Marie kan wel zelf machtiging vragen aan de vrederechter om te kunnen trouwen. De vrederechter zal hierover oordelen.

7° Machtigingen

53 Machtigingen (i.k.v. systeem vertegenwoordiging) - Ook kunnen niet alle handelingen “zomaar” gesteld worden door de bewindvoerder. Voor bepaalde handelingen heeft de bewindvoerder een voorafgaande machtiging nodig van de vrederechter. Voor de volgende handelingen heeft u als bewindvoerder een dergelijke machtiging nodig:

M.b.t. de persoon:

- 1) de verblijfplaats van de beschermde persoon te wijzigen;
- 2) (opgeheven);
- 3) de beschermde persoon in rechte te vertegenwoordigen als eiser bij rechtsplegingen en handelingen.

M.b.t. de goederen:

- 1) de goederen van de beschermde persoon, met uitzondering van de vruchten en de onbruikbare voorwerpen, te vervreemden, tenzij het beheer is opgedragen aan een bepaalde instelling;
- 2) een lening aan te gaan;
- 3) de goederen van de beschermde persoon te hypothekeren of in pand te geven of toestemming te geven tot doorhaling van een hypothecaire inschrijving, met of zonder kwijting, en van de overschrijving van een bevel tot uitvoerend beslag zonder betaling en van het ontslag van ambtshalve inschrijving;
- 4) een pachtcontract, een handelshuurovereenkomst of een gewone huurovereenkomst van meer dan negen jaar te sluiten, alsook een handelshuurovereenkomst te hernieuwen;
- 5) een nalatenschap, een algemeen legaat of een legaat onder algemene titel te verwerpen of te aanvaarden, wat slechts onder voorrecht van boedelbeschrijving kan geschieden. De vrederechter kan bij een met redenen omklede beschikking machtiging verlenen om een nalatenschap, een algemeen legaat of een legaat onder algemene titel zuiver te aanvaarden, rekening houdende met de aard en de omvang van het geërfde vermogen en voor zover de baten kennelijk de lasten van het geërfde vermogen overschrijden;
- 6) een schenking of een legaat onder bijzondere titel te aanvaarden;
- 7) de beschermde persoon in rechte te vertegenwoordigen als eiser bij rechtsplegingen en handelingen (uitzonderingen zie wetsartikel);
- 8) een overeenkomst van onverdeeldheid te sluiten;
- 9) een onroerend goed aan te kopen;
- 10) een dading aan te gaan of een overeenkomst tot arbitrage te sluiten;
- 11) een handelszaak voort te zetten. Het bestuur van de handelszaak mag worden opgedragen aan een bijzondere bewindvoerder onder het toezicht van de bewindvoerder voor de goederen. De bijzondere bewindvoerder wordt aangewezen door de vrederechter. De vrederechter kan zijn toestemming tot voortzetting van de handelszaak te allen tijde intrekken;
- 12) souvenirs en andere persoonlijke voorwerpen, zelfs als het om voorwerpen van geringe waarde gaat, te vervreemden;
- 13) te berusten in een vordering betreffende onroerende rechten;
- 14) de betalingsdienstaanbieders te machtigen op de betaalinstrumenten van de beschermde persoon enig onderscheidingsteken aan te brengen;
- 15) een door de wet toegelaten erfovereenkomst aan te gaan, in de hoedanigheid van vermoedelijk erfgenaam, waarbij de vermelde erfovereenkomst echter niet, in hoofde van de beschermde persoon, de verzaking aan rechten in een niet opengevallen nalatenschap tot gevolg kan hebben;
- 16) het doen van een schenking.

Voorbeeld

Hieronder wordt een fictief voorbeeld gegeven om het bovenstaande te illustreren:

Pierre (72 jaar) lijdt aan zware dementie en werd enkele jaren geleden onbekwaam verklaard voor o.a. het vervreemden van zijn goederen. Pierre verblijft reeds lange tijd in een woonzorgcentrum. Monika, een goede vriendin van Pierre, werd aangesteld als bewindvoerder over de persoon en over de goederen met een vertegenwoordigingsopdracht. Monika stelt vast dat de inkomsten van Pierre ontoereikend zijn om in Pierre zijn levensonderhoud te voorzien. De woning van Pierre staat nu al een tijdje leeg en Monika denkt eraan om de woning van Pierre te verkopen om zo extra middelen ter beschikking te hebben voor de verzorging van Pierre.

Monika zal met enkele zaken rekening moeten houden. Deze worden hieronder beschreven.

Eerst en vooral dient Monika na te gaan *voor welke handelingen* Pierre onbekwaam werd verklaard en welke opdracht (bijstand of vertegenwoordiging) zij heeft.

In dit geval is Monika bewindvoerder over de persoon en over de goederen en heeft zij een vertegenwoordigingsopdracht.

Dit kan zij nalezen in de beschikking van de vrederechter.

Pierre is onbekwaam verklaard voor o.a. het vervreemden van zijn goederen. Dit betekent dat Pierre deze handeling niet zelfstandig kan stellen.

Monika kijkt best eerst na of dit gaat om een *hoogstpersoonlijke handeling* (zie hierboven). Dit is niet het geval.

Daarna kijkt Monika best na of zij hiervoor *een machtiging* bij de vrederechter dient aan te vragen. Dit is wel het geval. In de lijst met handelingen die een machtiging vereisen staat o.a.: “de goederen van de beschermde persoon, met uitzondering van de vruchten en de onbruikbare voorwerpen, te vervreemden, tenzij het beheer is opgedragen aan een bepaalde instelling”.

Monika zal *vooraf* aan de verkoop een machtiging moeten vragen aan de vrederechter om de woning van Pierre te kunnen verkopen.

Voor de woning voorziet de wetgever nog in een bijkomende vereiste: de vertrouwenspersoon en bewindvoerder over de persoon en de beschermde persoon die over het vereiste begripsvermogen beschikt worden uitgenodigd om, indien zij dit wensen, gehoord te worden vooraleer de machtiging kan worden verleend (zie verder).

Concreet zal zij een verzoekschrift moeten bezorgen aan het vredegerecht en zal de vrederechter Monika (als bewindvoerder), Pierre (indien hij nog over het vereiste begripsvermogen beschikt) en de vertrouwenspersoon (indien er een vertrouwenspersoon werd aangesteld) hierover horen.

8° Hoe wordt een bewindvoering aangevraagd?

a Neerleggen verzoekschrift bij het bevoegde vredegerecht

54 Wie een bewindvoering aanvraagt (= verzoeker) zal een verzoekschrift neerleggen bij het vredegerecht van *de verblijfplaats* van de te beschermen persoon.

Wie kan “verzoeker” zijn?

De *verzoeker* hoeft geen familielid te zijn. De wet vermeldt dat “elke belanghebbende” (vriend of vriendin, buurman of buurvrouw, hulpverlener enz.) een verzoekschrift kan neerleggen.

De *te beschermen persoon* kan ook zelf een verzoekschrift neerleggen.

Ook de *Procureur des Konings* kan de aanstelling van een bewindvoerder vragen.

Tot slot kan de vrederechter op eigen initiatief (dit noemen we “ambtshalve”) een bewindvoerder aanstellen (bijvoorbeeld in het kader van een gedwongen opname).

55 De reden van het verzoek tot de aanstelling van een bewindvoerder moet vermeld worden. De wet geeft twee mogelijke redenen aan op grond waarvan de vrederechter een bewindvoering kan bevelen:

- 1) gezondheidstoestand,
- 2) verkwisting.

56 Het verzoekschrift is een formeel document waarin een aantal verplichte vermeldingen dienen te worden opgenomen.

Wat moet er in het verzoekschrift staan?

- 1) *de dag, de maand en het jaar van uw verzoek;*
- 2) *de naam, de voornamen, de verblijf- en/of woonplaats van de verzoeker en, in voorkomend geval, zijn rijksregisternummer;*
- 3) *de naam, de voornaam, de verblijf- en/of woonplaats van de beschermde of de te beschermen persoon en, in voorkomend geval, haar rijksregisternummer;*
- 4) *in voorkomend geval, de naam, de voornamen, de verblijf- en/of woonplaats van zijn vader en zijn moeder, zijn meerderjarige kinderen, zijn echtgenoot, de wettelijk samenwonende partner, voor zover de beschermde of de te beschermen persoon met hen samenleeft, of van de persoon met wie de beschermde of de te beschermen persoon een feitelijk gezin vormt, of, in voorkomend geval, de benaming en maatschappelijke zetel van de private stichting die zich uitsluitend inzet voor de beschermde persoon of een stichting van openbaar nut die voor de te beschermen persoon over een statutair ingesteld comité belast met het opnemen van bewindvoeringen beschikt;*
- 5) *de graad van verwantschap of de aard van de betrekkingen die er bestaan tussen de verzoeker en de beschermde of de te beschermen persoon;*
- 6) *het voorwerp en in het kort de gronden van het verzoek;*
- 7) *de keuze van registratie van de verzoeker in het centraal register van bescherming van de personen en zo ja, zijn elektronisch adres;*
- 8) *de inventaris van de bij het verzoekschrift gevoegde genummerde stukken.*

Verder moet u ook, in de mate van het mogelijke, het volgende opnemen:

- 9) *de plaats en de datum van geboorte van de beschermde of de te beschermen persoon;*
- 10) *de aard en de samenstelling van de te beheren goederen;*
- 11) *de naam, de voornaam en de woonplaats van de meerderjarige familieleden in de dichtste graad, doch niet verder dan de tweede graad;*
- 12) *de naam, de voornaam en de woonplaats van de personen die zouden kunnen fungeren als vertrouwenspersoon;*
- 13) *de familiale, morele en materiële leefomstandigheden waarvan de kennis voor de vrederechter nuttig kan zijn bij de aanwijzing van een bewindvoerder;*
- 14) *suggesties betreffende de keuze van de aan te stellen bewindvoerder, de aard en de omvang van diens bevoegdheden;*
- 15) *in voorkomend geval, de naam, de voornamen en de verblijf- of woonplaats van de bewindvoerder, de bewindvoerders en de vertrouwenspersoon of lasthebber;*
- 16) *het elektronisch adres en het telefoonnummer waarop de betrokken personen kunnen worden bereikt.*

Als het verzoek onvolledig is, stelt de vrederechter de verzoeker ervan in kennis dat hij het verzoek binnen acht dagen moet aanvullen.

Het verzoekschrift moet worden *ondertekend* door elke verzoeker.

Informatie:

Meer informatie over de te gebruiken modellen: zie punt 13°.

57 U bezorgt dit verzoekschrift samen met de bijlage aan het vrederecht van de verblijfplaats van de te beschermen persoon. U kan daarvoor langsgaan op de griffie van het vrederecht.

U betaalt 20,00 euro retributie per verzoeker.

b Bijlagen bij het verzoekschrift

58 Samen met het verzoekschrift moet u, wanneer u een bewindvoering aanvraagt omwille van de gezondheidstoestand, een *omstandige geneeskundige verklaring* voegen (die maximum 15 dagen oud mag zijn). Dit moet opgesteld worden door een erkende arts of een psychiater.

⚡ Uitzondering

Een dergelijke geneeskundige verklaring is niet vereist voor personen die zich in staat van verkwisting bevinden.

☆ Opmerking

Voorlopig kan u nog geen beroep te doen op een “erkende” arts. In de wetgeving is op vandaag nog niet gekend wat de erkenningsprocedure en -voorwaarden zijn om van een “erkende” arts te kunnen spreken. Het blijft dus nog wachten op een Koninklijk Besluit. Tot zover kan dus elke arts een omstandige geneeskundige verklaring afleveren.

De omstandige geneeskundige verklaring mag door de huisarts van de te beschermen persoon worden ingevuld. Dit mag *niet* door de arts van de instelling waar de te beschermen persoon verblijft en ook niet door een arts die een bloed- of aanverwant is van de te beschermen persoon of van de verzoeker.

📌 Toelichting:

Wat zijn bloed- of aanverwanten?

Bloedverwanten zijn personen die afstammen van elkaar of van een gemeenschappelijke voorouder (bijvoorbeeld ouder-kind). *Aanverwanten* zijn bloedverwanten van de echtgenoot (bijvoorbeeld de zus van uw echtgenoot) en de echtgenoten van de bloedverwanten (bijvoorbeeld de man van uw zus).

Wat moet er worden opgenomen in de omstandige geneeskundige verklaring?

- 1) de vermelding of de beschermde of de te beschermen persoon zich kan verplaatsen (en indien dit mogelijk is of dit gelet op zijn toestand aangewezen is);
- 2) de gezondheidstoestand van de beschermde of de te beschermen persoon;
- 3) de weerslag van deze gezondheidstoestand op het behoorlijk beheren van zijn belangen van vermogensrechtelijke of andere aard;
- 4) wat betreft de belangen van vermogensrechtelijke aard, wordt vermeld of de beschermde of de te beschermen persoon nog bij machte is kennis te nemen van de rekenschap van het beheer;
- 5) de zorgverlening die een dergelijke gezondheidstoestand normaal met zich meebrengt.

Informatie:

Meer informatie over de te gebruiken modellen: zie punt 13°.

59 Een attest van woonplaats is niet meer vereist.

9° De beschikking tot aanstelling van een bewindvoerder

a Wat is een beschikking?

60 Beslissing van de vrederechter - De beschikking is het document waarin de beslissing van de vrederechter wordt opgenomen.

61 Leidraad voor “het bewind” - De beschikking geeft een overzicht van de “beschermingsmaatregel op maat” van de beschermde persoon en vormt ook een belangrijke leidraad voor de bevoegdheden van de bewindvoerder en de beschermde persoon.

b Wegwijs in de beschikking

62 Wegwijs in de beschikking - In de beschikking vindt u heel wat belangrijke informatie m.b.t. het bewind.

63 Help! Ik vind iets niet direct terug in de beschikking! - Indien u bepaalde informatie niet terugvindt in de beschikking, moet u terugvallen op de tekst van de wet.

64 Hieronder vindt u een overzicht met enkele mogelijke onderdelen van een beschikking:

❖ **Datum van de beschikking**

(?) Datum waarop de vrederechter de beslissing heeft genomen

❖ **Rolnummer**

(?) Dit is het nummer dat het dossier heeft gekregen. U vindt dit nummer terug op de beschikking. Het rolnummer begint met het jaartal (bijvoorbeeld een dossier van het jaar 2021 zal eruit zien als volgt: “21[...]”). Het is handig om dit bij te houden wanneer u contact opneemt met de griffie. Vermeld het rolnummer ook steeds in alle communicatie met het vredegerecht.

❖ **Kanton**

(?) Het kanton is een verzameling van gemeenten waarbinnen één vredegerecht gevestigd is. Het kanton vindt u terug op het eerste blad van beschikking alsook op alle briefwisseling.

❖ **Informatie m.b.t. partijen**

Verzoekende partij

(?) Dit is de partij die een rechterlijke beschermingsmaatregel heeft aangevraagd.

Te beschermen persoon

(?) Dit is de persoon waarvoor men een rechterlijke beschermingsmaatregel heeft aangevraagd.

Andere personen

(?) Er kunnen ook nog andere personen vermeld staan in de beschikking (bijvoorbeeld andere personen die werden opgeroepen door de vrederechter; zo is het mogelijk dat de vrederechter het nuttig acht om de moeder of de vader of een ander familielid van de te beschermen persoon te horen).

❖ **De bewoordingen “gelet op”**

(?) Hier wordt er verwezen naar het ingediende verzoekschrift, wetgeving, proces-verbaal enz.

❖ **Onbekwaamheid handelingen**

(?) Soort bewindvoering (m.b.t. de persoon en/of goederen)

(?) Ingeval de vrederechter zowel een rechtelijke beschermingsmaatregel met betrekking tot de persoon als een rechterlijke beschermingsmaatregel m.b.t. de goederen beveelt, zal hij -in twee onderscheiden delen van de beschikking- de handelingen bepalen m.b.t. de persoon en de handelingen met betrekking tot de goederen waarvoor de beschermde persoon onbekwaam is .

❖ **Bijstand of vertegenwoordiging**

(?) De vrederechter zal ook uitspraak doen of de beschermde persoon bijstand of vertegenwoordiging nodig heeft.

❖ **Bewindvoerder**

(?) De vrederechter zal een bewindvoerder aanduiden. Dit kan een professioneel, familiaal of vrijwillig bewindvoerder zijn.

❖ **Vertrouwenspersoon**

(?) Indien er een vertrouwenspersoon werd aangesteld, vindt u dit ook terug in de beschikking.

❖ **Data verslaggeving door de bewindvoerder**

(?) U zal erin terugvinden *wanneer* de bewindvoerder de verslagen moet meedelen aan de vrederechter.

❖ Financiële verrichtingen

(?) Ook zal u lezen hoe de financiële verrichtingen dienen te gebeuren. Zo zal u bijvoorbeeld kunnen terugvinden hoe de bewindvoerder de inkomsten van de beschermde persoon moet ontvangen, hoeveel geld er op de lopende rekening mag blijven staan, hoeveel er naar de spaarrekening moet worden gestort enz.

❖ Betrekken beschermde persoon

(?) Er kan ook vermeld staan in welke mate u de beschermde persoon moet betrekken bij de uitvoeringen van uw opdracht

10° *Einde van het bewind*

65 De rechterlijke beschermingsmaatregel eindigt van rechtswege in geval van:

- overlijden van de beschermde persoon,
- door het verstrijken van de duur waarvoor hij is genomen,
- in geval van toekenning van de definitieve invrijheidstelling aan de geïnterneerde,
- door uitspraak door de vrederechter.

(?) De vrederechter kan te allen tijde zelf of op verzoek van de beschermde persoon of diens vertrouwenspersoon of bewindvoerder of van elke andere belanghebbende, bij een gemotiveerde beschikking, een einde maken aan de rechterlijke beschermingsmaatregel of de inhoud ervan wijzigen.

11° *Bekendmaking*

66 Belgisch Staatsblad - Wanneer iemand onder bewind wordt geplaatst, wordt dit gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

Ook de beëindiging of de wijziging van een beschermingsmaatregel wordt gepubliceerd.

Met de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad worden alle officiële instellingen op de hoogte gebracht van het bewind.

Voorbeeld

Voorbeeld van een geanonimiseerde bekendmaking van de aanstelling van een bewindvoerder in het Belgisch Staatsblad:

Vredegerecht van het kanton [...]

Aanstelling bewind *[Naam en voornaam beschermde persoon]*

Vredegerecht van het kanton [...]

Bij beschikking van [dag-maand-jaar] heeft de vrederechter van het kanton [...] de volgende beschermingsmaatregelen uitgesproken overeenkomstig artikel 492/1 van het Burgerlijk Wetboek en/of artikel 499/7 van het Burgerlijk Wetboek.

[Naam en voornaam beschermde persoon], geboren te [plaats] op [dag-maand-jaar], [adres], beschermde persoon, is geplaatst in een stelsel van [vertegenwoordiging/bijstand].

[Naam en voornaam], wonende te [adres], werd aangesteld als verzoekende partij, bewindvoerder over de [persoon en/of goederen] van de voornoemde beschermde persoon.

[Naam en voornaam], wonende te [adres], werd aangesteld als vertrouwenspersoon van de voornoemde beschermde persoon.

De persoonsgegevens vermeld in deze bekendmaking mogen niet gebruikt worden voor een ander doeleinde dan het ter kennis brengen van de beslissing aan derden.

Informatie:

Belgisch Staatsblad: <http://www.ejustice.just.fgov.be/cgi/welcome.pl>

67 Burgemeester - Eveneens wordt de burgermeester van de woonplaats van de beschermde persoon op de hoogte gebracht van de beschermingsmaatregel. Dit wordt aangekend in het bevolkingsregister.

12° *Uitwerking beschermingsmaatregel*

68 De bescherming zal voor bepaalde handelingen slechts uitwerking hebben vanaf deze bekendmaking.

Voor bepaalde handelingen geldt de bescherming pas vanaf de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad, dit zijn de volgende:

M.b.t. de persoon:

- 1) *de verblijfplaats van de beschermde persoon te wijzigen;*
- 2) *(opgeheven);*
- 3) *de beschermde persoon in rechte te vertegenwoordigen als eiser bij rechtsplegingen en handelingen.*

M.b.t. de goederen:

- 1) *de goederen van de beschermde persoon, met uitzondering van de vruchten en de onbruikbare voorwerpen, te vervreemden, tenzij het beheer is opgedragen aan een bepaalde instelling;*
- 2) *een lening aan te gaan;*
- 3) *de goederen van de beschermde persoon te hypothekeken of in pand te geven of toestemming te geven tot doorhaling van een hypothecaire inschrijving, met of zonder kwijting, en van de overschrijving van een bevel tot uitvoerend beslag zonder betaling en van het ontslag van ambtshalve inschrijving;*
- 4) *een pachtcontract, een handelshuurovereenkomst of een gewone huurovereenkomst;*
- 5) *een nalatenschap, een algemeen legaat of een legaat onder algemene titel te verwerpen of te aanvaarden, wat slechts onder voorrecht van boedelbeschrijving kan geschieden. De vrederechter kan bij een met redenen omklede beschikking machtiging verlenen om een nalatenschap, een algemeen legaat of een legaat onder algemene titel zuiver te aanvaarden, rekening houdende met de aard en de omvang van het geërfde vermogen en voor zover de baten kennelijk de lasten van het geërfde vermogen overschrijden;*
- 6) *een schenking of een legaat onder bijzondere titel te aanvaarden;*
- 7) *de beschermde persoon in rechte te vertegenwoordigen als eiser bij rechtsplegingen en handelingen (uitzonderingen zie wetsartikel);*
- 8) *een overeenkomst van onverdeeldheid te sluiten;*
- 9) *een onroerend goed aan te kopen;*
- 10) *een dading aan te gaan of een overeenkomst tot arbitrage te sluiten;*
- 11) *een handelszaak voort te zetten. Het bestuur van de handelszaak mag worden opgedragen aan een bijzondere bewindvoerder onder het toezicht van de bewindvoerder voor de goederen. De bijzondere bewindvoerder wordt aangewezen door de vrederechter. De vrederechter kan zijn toestemming tot voortzetting van de handelszaak te allen tijde intrekken;*
- 12) *souvenirs en andere persoonlijke voorwerpen, zelfs als het om voorwerpen van geringe waarde gaat, te vervreemden;*
- 13) *te berusten in een vordering betreffende onroerende rechten;*
- 14) *de betalingsdienstaanbieders te machtigen op de betaalinstrumenten van de beschermde persoon enig onderscheidingsteken aan te brengen;*
- 15) *een door de wet toegelaten erfovereenkomst aan te gaan, in de hoedanigheid van vermoedelijk erfgenaam, waarbij de vermelde erfovereenkomst echter niet, in hoofde van de beschermde persoon, de verzaking aan rechten in een niet opengevallen nalatenschap tot gevolg kan hebben;*
- 16) *het doen van een schenking;*
- 17) *het opmaken van een testament;*
- 18) *het aangaan van een huwelijkscontract en het huwelijksvermogenstelsel wijzigen;*
- 19) *een samenlevingsovereenkomst aangaan.*

Voor andere handelingen geldt de bescherming **vanaf de indiening van het verzoekschrift tot aanstelling van een bewindvoerder.**

Modeldocumenten

In het Belgisch Staatsblad werden de verplicht te gebruiken modellen (o.a. voor het verzoekschrift, omstandige geneeskundige verklaring, de verslagen enz.) gepubliceerd.

U kan terecht op de website <https://www.rechtbanken-tribunaux.be/nl> .

Sommige Vredegerechten (bijvoorbeeld de vredegerechten in Oost-Vlaanderen) werken met modellen die zij publiceren op hun eigen website.

Indien u twijfelt over het te gebruiken model, neemt u best vooraf contact op met de griffie.

V Enkele actoren binnen het bewind

A Opzet van dit hoofdstuk

69 In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van enkele actoren in het kader van een bewindvoering. Het is niet de bedoeling om een limitatief overzicht te geven, doch enkel om per actor een aantal zaken onder de loep te nemen.

B U bent beschermde persoon

1° Wat is een beschermde persoon?

70 Dit is een meerderjarige persoon die door een rechterlijke beslissing onbekwaam werd verklaard door de vrederechter om één of meer handelingen te stellen (en dit omwille van zijn gezondheidstoestand of omdat hij zich in staat van verkwisting bevindt) en waarover één of meer bewindvoerders werden aangesteld. Eventueel kunnen ook één of meer vertrouwenspersonen worden aangesteld. Door de aanstelling van een bewindvoerder wordt de zelfstandige beslissingsbevoegdheid beperkt.

i Toelichting

Wat is het verschil tussen een “beschermde persoon” en een “te beschermen persoon”?

Men spreekt van de “beschermde persoon” als er reeds een bewindvoering werd uitgesproken. De term “te beschermen persoon” gebruikt men op het moment dat een bewindvoering werd aangevraagd, maar nog niet werd uitgesproken.

2° Gevolgen van de aanstelling van een bewindvoerder

71 We nemen dagelijks allerlei beslissingen en vanaf we meerderjarig zijn (vanaf 18 jaar) worden we verwacht de volle verantwoordelijkheid hiervoor te dragen. Maar soms bent u niet meer in staat om alleen beslissingen te nemen en dan kan structurele hulp nodig zijn.

De vrederechter zal een begeleiding op uw maat maken.

72 De wet stelt expliciet dat de bewindvoering tot doel heeft om uw belangen (als beschermde persoon) te behartigen en dat zij uw autonomie, in de mate van het mogelijke, bevordert.

3° Wat zijn uw mogelijkheden?

73 Hoger beroep tegen de beslissing tot aanstelling van een bewindvoerder - Indien u niet akkoord bent met de beslissing van de vrederechter tot aanstelling van een bewindvoerder kan u hoger beroep aantekenen bij de rechtbank van eerste aanleg. Hou wel rekening met de termijn! Binnen de drie dagen na de uitspraak van de vrederechter zal de griffier de beschikkingen aan de partijen en de bewindvoerder ter kennis brengen. De termijn om hoger beroep aan te tekenen bedraagt *één maand en begint te lopen vanaf deze kennisgeving*. Er vindt dus geen betekening door een gerechtsdeurwaarder plaats.

Indien u hoger beroep wenst aan te tekenen, moet u een verzoekschrift hoger beroep neerleggen bij de rechtbank van eerste aanleg.

74 Moet u voor alle handelingen een goedkeuring vragen aan uw bewindvoerder? - Dit is afhankelijk van welk soort bewindvoering werd uitgesproken en voor welke handelingen u onbekwaam werd verklaard, alsook of er sprake is van het systeem van bijstand of vertegenwoordiging. Lees goed de beschikking na en pleeg overleg met uw bewindvoerder en/of vertrouwenspersoon.

75 Wat als u als beschermde persoon toch een handeling stelt waarvoor u onbekwaam werd verklaard? - Deze handeling kan nietig verklaard worden. Een nietigheid moet steeds worden “gevorderd” (lees: gevraagd) voor het vredegerrecht door u of door uw bewindvoerder.

Toelichting

De nietigheid kan enkel worden ingeroepen door de beschermde persoon en zijn bewindvoerder.

Wanneer de nietigheid wordt gevorderd moet een onderscheid gemaakt worden tussen volgende handelingen:

1. Handelingen m.b.t. de persoon

Voorbeeld

Het wijzigen van de verblijfplaats

Wanneer de beschermde persoon een handeling heeft gesteld m.b.t. de persoon waarvoor hij onbekwaam werd verklaard, is de vrederechter verplicht om een nietigheid uit te spreken wanneer deze wordt gevraagd.

2. Handelingen m.b.t. de goederen

2.1 Geen machtiging nodig van de vrederechter

Voorbeeld

De aankoop van kledij

Wanneer de beschermde persoon een handeling heeft gesteld waarvoor hij onbekwaam werd verklaard en waarvoor normaal *geen machtiging* nodig was van de vrederechter is de vrederechter niet verplicht om de nietigheid ervan uit te spreken. De vrederechter zal enkel een nietigheid uitspreken indien er sprake is van benadeling van de beschermde persoon. De vrederechter zal o.a. rekening houden met het vermogen van de beschermde persoon, de goede trouw van de personen die met hem hebben gehandeld en het nut of de nuttelosheid van de uitgaven.

2.2 Wel machtiging nodig van de vrederechter

Voorbeeld

Het aangaan van een lening

Wanneer de beschermde persoon een handeling heeft gesteld waarvoor hij onbekwaam werd verklaard en waarvoor normaal *wel een machtiging* nodig was van de vrederechter is de vrederechter verplicht om de nietigheid ervan uit te spreken, indien deze wordt gevraagd.

4° Vertrouwenspersoon

76 Wanneer er een vertrouwenspersoon (zie verder) werd aangewezen kan u zich door hem/haar laten bijstaan.

U kan ook op ieder moment van de ondersteuning door de vertrouwenspersoon afzien of een andere vertrouwenspersoon laten aanwijzen. U dient zich hiertoe mondeling of schriftelijk te richten tot de vrederechter.

C U bent bewindvoerder

1° Wat is een bewindvoerder?

77 Een bewindvoerder is een persoon die aangesteld wordt door de vrederechter om de beschermde persoon bij te staan of te vertegenwoordigen voor (bepaalde) handelingen m.b.t. zijn persoon en/of zijn goederen.

78 De bewindvoerder *over de persoon* is de persoon die de beschermde persoon bijstaat of vertegenwoordigt bij het stellen van handelingen met betrekking tot zijn persoon waarvoor hij onbekwaam werd verklaard.

Voorbeelden: zie hierboven.

79 De bewindvoerder *over de goederen* is de persoon die de beschermde persoon bijstaat of vertegenwoordigt bij het stellen van handelingen met betrekking tot zijn goederen waarvoor hij onbekwaam werd verklaard.

Voorbeelden: zie hierboven.

80 Er bestaan drie soorten bewindvoerders (familiale bewindvoerders, professionele bewindvoerders of vrijwillige bewindvoerders).

i Toelichting:

Een *familiaal bewindvoerder* is een bewindvoerder die “dicht” bij de beschermde persoon staat. Dit kan een familielid zijn (bloed- of aanverwant), maar dit kan ook een vriend(in) of een kennis van de te beschermen persoon zijn.

Een *professioneel bewindvoerder* is een bewindvoerder die deze taak beroepsmatig op zich neemt. Meestal is dit een advocaat die over meerdere beschermde personen tegelijk bewindvoerder is.

Een *vrijwillige bewindvoerder* is geen familielid of kennis van de beschermde persoon, maar een bewindvoerder die, vanuit een sociale bewogenheid, een beheer doet met een familiale aanpak. De vrijwillige bewindvoerder wordt opgeleid, gerekruteerd en gecoacht door Similes vzw. De vrijwillige bewindvoerder wenst via zijn of haar rol een engagement op te nemen voor een kwetsbaar persoon. De vragen naar vrijwillige bewindvoering worden aan Similes vzw gesteld door de betrokken personen zelf, hun gezin, vertrouwenspersoon of hulpverlener. Ook OCMW's, ziekenfondsen, centra algemeen welzijnswerk, vrederechters,... kunnen beroep doen op het aanbod van vrijwillige bewindvoerders via Similes vzw.

Of u nu familiaal bewindvoerder, professioneel of vrijwillig bewindvoerder bent. Uw taken zijn dezelfde.

Informatie:

Wens je meer informatie over vrijwillige bewindvoering?

<https://nl.similes.be/>

81 Geen verplichting om bewindvoerder te zijn - Het is belangrijk om te vermelden dat niemand verplicht kan worden om bewindvoerder te zijn.

82 Wie mag bewindvoerder zijn? - De wet voorziet dat volgende personen geen bewindvoerder mogen zijn:

- Personen ten aanzien van wie een rechterlijke bescherming of buitengerechtelijk beschermingsmaatregel werd genomen.
- Rechtspersoon (met uitzondering van de private stichting die zich uitsluitend inzet voor de beschermde persoon of een stichting van openbaar nut die voor de te beschermen persoon over een statutair ingesteld comité belast met het opnemen van bewindvoeringen beschikt).
- Bestuurs- of personeelsleden van de instelling waar de beschermde persoon verblijft.
- Personen die ontzet zijn uit het ouderlijk gezag.

2° Doel van de bewindvoering

83 De bewindvoering heeft tot doel de belangen van de beschermde persoon te behartigen. Zij bevordert zoveel als mogelijk de autonomie van de beschermde persoon.

3° Opdracht bij aanvang van uw aanstelling

84 Kansspelcommissie - U kan de kansspelcommissie informeren van uw aanstelling en vragen dat de beschermde persoon niet meer aan kansspelen kan deelnemen en niet meer in casino's toegelaten wordt.

85 U brengt best volgende instanties op de hoogte (deze lijst is niet limitatief):

- 1) werkgever,
- 2) mutualiteit,
- 3) FOD Sociale Zekerheid,
- 4) Rijksdienst voor Pensioenen,
- 5) bank- en verzekeringsinstellingen / verzekeringsmakelaar / verzekeringsagent,
- 6) BPost (eventueel kan u de post laten doorsturen),
- 7) OCMW / huishulp,
- 8) nutsvoorzieningen,
- 9) verhuurder,
- 10) ...

In principe moeten al deze instanties het Belgisch Staatsblad opvolgen rekening houdend met de bewindvoering (bijvoorbeeld bij het versturen van briefwisseling, rekeningen...).

86 Aanvangsverslag - Het aanvangsverslag (ook wel “eerste verslag” of “beginverslag” genoemd) is het eerste verslag waarin de bewindvoerder de situatie van de beschermde persoon uiteenzet. Eveneens wordt de samenstelling van het vermogen van de beschermde persoon toegelicht.

Informatie:

Meer informatie over de te gebruiken modellen: zie punt 13°. In deze modellen zult u zien over welke zaken u verslag dient uit te brengen.

Toelichting

Als bewindvoerder is het niet altijd eenvoudig om te achterhalen waar de beschermde persoon rekeningen heeft. Dit kan u als bewindvoerder navragen bij de Nationale Bank van België.

4° Opdracht tijdens het bewind

a Algemeen

87 Belangen behartigen - Als bewindvoerder behartigt u de belangen van de beschermde persoon. Het bewind moet de autonomie van de beschermde persoon, in de mate van het mogelijke, bevorderen.

88 Persoonlijke opdracht - De bewindvoering is een persoonlijke opdracht. Wanneer u zou overlijden, gaat deze opdracht niet over op uw erfgenamen. U kan deze opdracht ook niet zomaar door iemand anders laten uitvoeren.

89 Lijst handelingen niet vatbaar voor bijstand of vertegenwoordiging - Voor bepaalde handelingen is het niet mogelijk dat u als bewindvoerder bijstand verleent of de beschermde persoon vertegenwoordigt (zie hierboven: “*hoogstpersoonlijke handelingen*”).

90 Raadpleeg de beschikking - Als bewindvoerder is het zeer belangrijk om de beschikking goed door te nemen. Daarin staat wat uw concrete opdracht inhoudt.

b Wat als uw opdracht erin bestaat om de beschermde persoon bij te staan?

91 De bewindvoerder staat de beschermde persoon bij - De vrederechter kan bijstand bevelen. Hij zal de *nadere regels* bepalen. Zo kan de vrederechter bijvoorbeeld bepalen dat de bijstand bestaat in het, door de bewindvoerder, verlenen van een *voorafgaande toestemming* tot het verrichten van één welbepaalde handeling (of van een categorie welbepaalde handelingen of van handelingen die gericht zijn op een welbepaald doel). De toestemming tot het verrichten van bepaalde handelingen moet in ieder geval schriftelijk worden verleend.

Als de vrederechter *geen concrete aanwijzingen* bepaalt hieromtrent, moet u terugvallen op de wettelijke regeling. De bijstand bestaat dan uit *voorafgaandelijke schriftelijke toestemming tot het verrichten van een handeling* of voor de *machtigingsbehoevende handelingen in de medeonder-tekening van dit geschrift door de bewindvoerder*.

92 Bewindvoerder over de persoon - De bewindvoerder over de persoon verleent bijstand aan de beschermde persoon voor de handelingen m.b.t. de persoon waarvoor de beschermde persoon onbekwaam werd verklaard.

✎ *Uitzondering:*

De voorgenomen handeling die de belangen van de beschermde persoon kennelijk zou schaden.

93 Bewindvoerder over de goederen - De bewindvoerder over de goederen kan bijstand verlenen aan de beschermde persoon bij het verrichten van handelingen m.b.t. de goederen waarvoor de beschermde persoon onbekwaam werd verklaard.

✎ *Uitzondering:*

De voorgenomen handeling die de belangen van de beschermde persoon kennelijk zou schaden.

94 Betrekken persoon - De bewindvoerder zal de beschermde persoon zoveel mogelijk betrekken en dit in verhouding tot zijn begripsvermogen.

95 Aansprakelijkheid - Wanneer de bewindvoerder bij de uitvoering van zijn opdracht schade zou berokkenen, dan kan hij aansprakelijk worden gesteld.

96 Verslaggeving i.k.v. bijstand - Ook wanneer u bewindvoerder over de persoon en/of bewindvoerder over de goederen bent met een opdracht van bijstand, dient u een jaarlijks verslag op te maken.

Indien er *meerdere bewindvoerders* over de goederen werden aangesteld, zal de vrederechter de wijze bepalen waarop dit schriftelijk verslag vorm moet krijgen.

Wanneer er *één bewindvoerder* wordt aangewezen als bewindvoerder over de persoon en over de goederen, dan brengt hij jaarlijks één enkel verslag uit.

De verslaggeving dient te gebeuren volgens vaste wettelijke modellen.

Informatie:

Meer informatie over de te gebruiken modellen: zie punt 13°. In deze modellen zult u zien over welke zaken u verslag dient uit te brengen.

97 Hoogstpersoonlijke handelingen - Als bewindvoerder mag u er niet van uitgaan dat u zomaar alles zelf kan beslissen. Voor sommige handelingen waarvoor de beschermde persoon onbekwaam werd verklaard bent u niet bevoegd om de beschermde persoon bij te staan (dit zijn de hoogstpersoonlijke handelingen).

c Wat als uw opdracht erin bestaat om de beschermde persoon te vertegenwoordigen?

98 De bewindvoerder vertegenwoordigt de beschermde persoon - De *bewindvoerder over de persoon* vertegenwoordigt de beschermde persoon bij het verrichten van een rechtshandeling of proceshandeling met betrekking tot de persoon voor de handelingen

waarvoor de beschermde persoon onbekwaam werd verklaard. De *bewindvoerder over de goederen* beheert de goederen van de beschermde persoon zoals een goede huisvader en vertegenwoordigt de beschermde persoon bij het verrichten van een rechtshandeling of proceshandeling met betrekking tot deze goederen waarvoor de beschermde persoon onbekwaam is verklaard.

99 Beginselen - Indien de beschermde persoon een verklaring van voorkeur heeft afgelegd en daarin een aantal beginselen heeft opgenomen, houdt de bewindvoerder

hier zoveel als mogelijk rekening mee. De vrederechter kan de bewindvoerder van deze verplichting ontslaan indien de omstandigheden sedertdien gewijzigd zijn dat er ernstige twijfels rijzen bij de bedoeling van de beschermde persoon om rekening te houden met deze beginselen.

100 Betrekken beschermde persoon - Als bewindvoerder dient u de beschermde persoon zoveel mogelijk en in verhouding tot diens begripsvermogen bij de uitoefening van uw opdracht te betrekken. De bewindvoerder dient bij de uitvoering van zijn opdracht op regelmatige tijdstippen (en ten minste één maal per jaar) overleg met de beschermde persoon of diens

vertrouwenspersoon te plegen. Als bewindvoerder brengt u de beschermde persoon op de hoogte van de handelingen die u verricht (maar in specifieke gevallen kan de vrederechter u hiervan vrijstellen).

101 Beheer gelden - De *bewindvoerder over de goederen* besteedt de inkomsten van de beschermde persoon aan zijn onderhoud, verzorging en welzijn, en vordert de toepassing van de sociale wetgeving in het belang van de beschermde persoon.

☑ **Voorbeeld**

Als bewindvoerder moet u er dus voor zorgen dat de beschermde persoon alle uitkeringen of tegemoetkomingen ontvangt waar hij recht op heeft.

102 Sommen ter beschikking van de beschermde persoon - De *bewindvoerder over de goederen* stelt de nodige sommen ter beschikking van de beschermde persoon (na daarover met de beschermde persoon en zijn vertrouwenspersoon en de bewindvoerder over de persoon overleg te hebben gepleegd).

☑ **Voorbeeld**

Dit kan bijvoorbeeld gebeuren via de zakgeldrekening. Met deze rekening kan de beschermde persoon eventueel kleine aankopen doen.

103 Gescheiden rekeningen - De gelden en de goederen van de beschermde persoon dienen volledig en duidelijk afgescheiden te worden uw persoonlijk vermogen. U mag dus in geen geval de inkomsten laten storten op uw eigen rekeningen. U betaalt ook best niet met uw eigen inkomsten facturen van de beschermde persoon om dan later te voorzien in een terugbetaling van de rekening van de beschermde persoon naar uw eigen rekening.

104 Overschrijven van gelden van de beschermde persoon - De vrederechter zal in de beschikking het bedrag van de gelden geplaatst op een rekening van de beschermde persoon dat *de bewindvoerder* mag afhalen of overschrijven zonder voorafgaande machtiging binnen de periode die hij zelf bepaalt.

105 Aanvangsverslag - Als *bewindvoerder over de persoon* dient u een verslag op te maken over de leefsituatie van de beschermde persoon. U dient dit te bezorgen aan de vrederechter, aan de beschermde persoon en aan de vertrouwenspersoon. De vrederechter kan u ervan ontslaan om dit verslag aan de beschermde persoon te bezorgen, indien de beschermde persoon niet in staat is om hiervan kennis te nemen.

Als *bewindvoerder over de goederen* dient u een verslag op te maken m.b.t. de vermogens-toestand en de inkomstenbronnen van de beschermde persoon. U dient dit verslag mee te delen de vrederechter, aan de beschermde persoon en de vertrouwenspersoon. De vrederechter kan u ervan ontslaan om dit verslag aan de beschermde persoon te bezorgen, indien de beschermde persoon niet in staat is om hiervan kennis te nemen.

Deze verslagen dienen opgesteld te worden volgens vaste modellen.

Informatie:

Meer informatie over de te gebruiken modellen: zie punt 13°.

De wet bepaalt dat deze verslagen uiterlijk zes weken na de kennisgeving van de beslissing waarbij een maatregel ter bescherming is bevolen moeten worden meegedeeld. Dit kan in de beschikking anders worden bepaald.

106 Hoogstpersoonlijke handelingen en machtigingen - Als bewindvoerder mag u er niet van uitgaan dat u zomaar alles zelf kan beslissen. Voor sommige handelingen waarvoor de beschermde persoon onbekwaam werd verklaard bent u niet bevoegd om de bescherm-

de persoon te vertegenwoordigen (dit zijn de hoogstpersoonlijke handelingen) en sommige handelingen mag u pas stellen nadat u de voorafgaande toestemming hebt gekregen van de vrederechter (dit wordt ook wel “(bijzondere) machtiging” genoemd) (zie hierboven). Een machtiging aanvragen doet u via een verzoekschrift aan de vrederechter.

Wanneer u als bewindvoerder toch een machtigingsbehoevende handeling stelt zonder dat de vrederechter u hiervoor de toestemming gaf, dan zijn deze handelingen door u verricht van rechtswege nietig. Deze nietigheid kan enkel door de beschermde persoon of een bewindvoerder ad hoc worden ingeroepen (zie hierboven).

107 Vervreemden van goederen van de beschermde persoon - Wanneer er roerende en onroerende goederen van de beschermde persoon worden verkocht, moet deze verkoop plaatsvinden volgens de regels van de openbare verkoop.

☆ **Opmerking**

Souvenirs en andere persoonlijke voorwerpen van de beschermde persoon kunnen in principe niet worden vervreemd. De wet schrijft voor dat deze ter beschikking worden gehouden van de beschermde persoon tot beëindiging van de rechterlijke beschermingsmaatregel.

108 Woning van de beschermde persoon - De woning van de beschermde persoon (en de inboedel) moeten zo lang mogelijk ter beschikking blijven van de beschermde persoon.

☆ **Opmerking**

Als het noodzakelijk wordt (bijvoorbeeld bij langdurige opname of verblijf ergens anders) of in het belang is van de beschermde persoon dat over de rechten in verband daarmee wordt beschikt, moet de vrederechter machtiging verlenen voor een eventuele verkoop.

De vertrouwenspersoon en bewindvoerder over de persoon en de beschermde persoon die over het vereiste begripsvermogen beschikt worden uitgenodigd om, indien zij dit wensen, gehoord te worden vooraleer de machtiging kan worden verleend.

109 In principe kan u als bewindvoerder geen goederen van de beschermde persoon verkrijgen behalve na bijzondere machtiging verleend door de vrederechter (behoudens enkele wettelijke uitzonderingen). Deze regeling geldt niet voor de echtgenoot of echtgenote.

☑ **Voorbeeld**

In de woning staat een piano of andere goederen die u als bewindvoerder graag zou overnemen, of u wenst graag de wagen van de beschermde persoon over te nemen enz.

110 U kan de goederen van de beschermde persoon enkel in huur nemen als de vrederechter daartoe op schriftelijk verzoek machtiging verleent. In dat geval bepaalt de vrederechter in zijn beschikking de huurvoorwaarden, alsook de bijzondere waarborgen verbonden aan de toegestane huur.

☑ **Voorbeeld**

De beschermde persoon verblijft in een woonzorgcentrum en als bewindvoerder wil u graag de woning van de beschermde persoon huren.

111 Jaarlijks verslag - Het jaarverslag wordt ook wel “periodiek verslag”, “jaarlijks verslag” of “tussentijds verslag” genoemd. Dit is een informatiedocument voor de vrederechter om de controle op het bewind te kunnen uitoefenen (o.a. informatie m.b.t. het beheer van het vermogen, de leefsituatie van de persoon...). Als bewindvoerder moet u onder meer verantwoording afleggen aan de vrederechter over uw werkzaamheden. De vrederechter oefent immers controle uit op het bewind in het belang van de beschermde persoon.

Deze verantwoording legt u af in uw jaarlijks verslag. Dit jaarlijks verslag:

- 1) geeft de vrederechter een overzicht van wat er met het vermogen van de beschermde persoon is gebeurd het afgelopen jaar;
- 2) geeft (bijkomende) informatie over de persoonlijke toestand (en eventuele veranderingen in het leven) van de beschermde persoon.

Informatie:

Meer informatie over de te gebruiken modellen: zie punt 13°. In samenwerking met de Hogeschool Gent en met de vredegerechten te Oost-Vlaanderen werd een handleiding voor de opmaak van het jaarlijks verslag opgesteld. Deze kan u terugvinden op de website van de Vredegerechten Oost-Vlaanderen.

112 U deelt het jaarlijks verslag mee aan:

- de vrederechter;
- de beschermde persoon;
- ✎ Opgelet: de vrederechter kan u hiervan vrijstellen. Indien u werd vrijgesteld van deze verplichting, kan u dit vinden in de beschikking.
- de vertrouwenspersoon;
- ✎ Opgelet: er wordt niet altijd een vertrouwenspersoon aangesteld.
- respectievelijk de bewindvoerder over de goederen of over de persoon indien deze ook werd aangesteld. Deze gegevens kan u in de beschikking vinden.

☆ **Opmerking**

De beschikking kan voorzien dat het verslag aan meerdere personen moet worden bezorgd. Dit is relevant op het vlak van transparantie, zeker bij familiale bewindvoeringen.

Algemene tips en tricks voor de opmaak van het verslag

- Hou een map bij met alle documenten i.v.m. het bewind:
  - de beschikking,
  - rekeninguittreksels,
  - facturen/kastickets,
  - ...
- Indien u over een computer beschikt:
  - maak een afzonderlijke map aan op uw computer;
  - download alvast het juiste formulier en plaats dit in een afzonderlijke map;
  - hou voor uzelf het Excel-document bij voor het overzicht van de rekeningen (een voorbeeld kan u vinden op de website van de Vredegerechten te Oost-Vlaanderen).
- Neem maandelijks even de tijd om uw verslag/Excel-document aan te vullen.

113 Ouders-bewindvoerders - Voor ouders-bewindvoerders kan er een soepele regeling voorzien worden. Als dit het geval is, kan u dit terugvinden in de beschikking.

114 Wat als de beschermde persoon overlijdt? - Breng de vrederechter op de hoogte indien de beschermde persoon overlijdt. De opdracht van de bewindvoerder eindigt in principe op het tijdstip van overlijden van de beschermde persoon.

Soms kan het, na het overlijden van de beschermde persoon nuttig zijn, *bij afwezigheid van erfgenamen*, dat de bewindvoerder zijn opdracht kan verderzetten om enkele zaken af te handelen (bijvoorbeeld voor de begrafenis kosten, opzegging van de huurovereenkomst enz.). Hij zal hiertoe specifiek moeten worden gemachtigd door de vrederechter.

De vrederechter kan zelf of op verzoek van de bewindvoerder, vertrouwenspersoon, elke belanghebbende of de procureur des konings, de opdracht van de bewindvoerder *verlengen tot zes maanden na dit overlijden*.

☆ **Opmerking:**

Dit bijzonder mandaat eindigt automatisch bij de aanmelding van een erfgenaam.

De bevoegdheden van de bewindvoerder worden in dat geval beperkt tot het volgende:

- de eventuele teruggave van een goed dat de beschermde persoon als hoofdverblijfplaats had gehuurd, met inbegrip van het recht om te beschikken over de huurwaarborg;
- het betalen van volgende facturen die zijn uitgeschreven na overlijden:
  - bepaalde bezoldigingen en vergoedingen,
  - de begrafenis kosten,
  - andere bevoorrechte schuldvorderingen,
  - de rusthuiskosten.
- het vragen van de aanwijzing van een curator bij een onbeheerde nalatenschap, van een sekwester of van een voorlopige bewindvoerder voor de nalatenschap.

U dient, wanneer uw opdracht verlengd wordt, ook nog een verslag neer te leggen.

115 Eindverslag bij beëindiging van het bewind - Na beëindiging van uw opdracht zal u een eindverslag moeten opmaken en meedelen aan de vrederechter en aan de persoon ten aanzien van wie de rechterlijke beschermingsmaatregel is beëindigd. Dit dient te gebeuren binnen de maand na de beëindiging van uw opdracht.

116 Eindverslag bij vervanging van de bewindvoerder - Wanneer u als bewindvoerder wordt vervangen, maar wanneer het bewind niet wordt beëindigd, deelt u uw eindverslag mee aan de vrederechter, aan de nieuwe bewindvoerder alsook aan de beschermde persoon en zijn vertrouwenspersoon. Dit dient te gebeuren binnen de maand na de beëindiging van uw opdracht.

In het eindverslag wordt de reden van stopzetting vermeld, de vermogenstoestand weergegeven en de leefomstandigheden van de beschermde persoon etc.

De vrederechter gaat na of het verslag voldoet aan bepaalde voorwaarden en na controle keurt hij het verslag goed of weigert hij dit. Er wordt melding gemaakt van de reden van de weigering.

Informatie:

Meer informatie over de te gebruiken modellen: zie punt 13°. In deze modellen zult u zien over welke zaken u verslag dient uit te brengen.

117 Bijhouden stukken - Als bewindvoerder dient u, volgens de wet, alle stukken minstens vijf jaar na de beëindiging ervan bijhouden.

5° Bezoldiging en kosten

118 Na onderzoek en goedkeuring van uw verslaggeving kan de vrederechter u als bewindvoerder een bezoldiging toekennen. Deze bezoldiging mag niet hoger zijn dan drie procent van de inkomsten van een jaar van de beschermde persoon.

Bij de begroting van uw vergoeding zal de vrederechter rekening houden met een aantal zaken:

- de aard, de samenstelling en de omvang van het beheerde vermogen;
- de aard, complexiteit en omvang van de door de bewindvoerder geleverde prestaties.

119 Meerdere bewindvoerders - Wanneer de bewindvoerder over de persoon en over de goederen verschillende personen zijn zal de vrederechter bepalen welk aandeel in de bezoldiging elk van beide ontvangt.

120 Wanneer de vrederechter vaststelt dat u als bewindvoerder tekortschiet in de uitoefening van uw opdracht, kan hij weigeren om u een bezoldiging toe te kennen of besluiten om een lagere bezoldiging toe te kennen.

121 Naast de bezoldiging kan u ook vergoed worden voor gemaakte *kosten*. De vrederechter zal dit nazien.

☑ **Voorbeeld**

Briefwisseling, verplaatsingskosten enz.

122 Eveneens kan u als bewindvoerder vergoed worden voor buitengewone ambtsverrichtingen. Dit zijn materiële en intellectuele prestaties die niet kaderen in het dagelijks beheer van het vermogen van de beschermde persoon.

☑ **Voorbeeld**

Kosten voor het leeghalen van een woning in het kader van een verhuis van de beschermde persoon naar het woonzorgcentrum.

123 De wet bepaalt uitdrukkelijk dat u als bewindvoerder naast de eventuele bezoldiging, kosten of vergoeding voor buitengewone ambtsverrichtingen geen bezoldiging of voordeel mag ontvangen met betrekking tot de uitoefening van het gerechtelijk mandaat van de bewindvoerder.

124 De wet voorziet dat de vrederechter aan de ouder(s)-bewindvoerder(s) in principe geen bezoldiging kan toekennen.

6° Wat bij geschillen?

125 Er kunnen zich geschillen voordoen tussen de bewindvoerder over de persoon en de bewindvoerder over de goederen of tussen de bewindvoerders over de goederen of tussen enerzijds de bewindvoerder over de persoon of de bewindvoerder over de goederen en anderzijds de beschermde persoon.

126 Tracht een goede en open communicatie voorop te stellen. Dit kan al heel veel problemen voorkomen. Indien er zich toch geschillen voordoen, kan u de vrederechter aanschrijven. Deze geschillen worden beslecht in het belang van de beschermde persoon, na getracht te hebben het standpunt van partijen dichterbij elkaar te brengen.

7° Belangentegenstelling

127 Als er sprake is van een belangentegenstelling tussen de beschermde persoon en zijn bewindvoerder dan wijst de vrederechter of de rechter bij wie de zaak aanhangig is een bewindvoerder ad hoc aan.

☑ **Voorbeeld**

Een belangentegenstelling doet zich bijvoorbeeld voor wanneer u (wanneer u bewindvoerder bent) en de beschermde persoon geroepen wordt tot dezelfde erfenis.

8° **Communicatie en skills**

128 Om bewindvoerder te zijn hoeft u geen specifiek diploma te hebben. Wel moet u rekening houden met het feit dat u voldoende tijd moet kunnen vrijmaken. Gerechtelijke bescherming kan zeer ingrijpend zijn voor de beschermde persoon. Neem zeker voldoende tijd om dit te bespreken met uw beschermeling.

129 De bewindvoerder over de persoon en de bewindvoerder over de goederen brengen elkaar en de vertrouwenspersoon op de hoogte van de handelingen die zij in de uitvoering van hun opdracht verrichten.

130 Informeer, indien mogelijk, bij de directe omgeving van de te beschermen persoon.

D U bent vertrouwenspersoon

1° **Wat is een vertrouwenspersoon?**

131 Bemiddelaar, communicator, toezichter... - De vertrouwenspersoon is de persoon die als bemiddelaar optreedt tussen de bewindvoerder over de persoon, de bewindvoerder over de goederen en de beschermde persoon, de mening vertolkt van de beschermde persoon in bepaalde gevallen of hem ondersteunt bij het uiten van zijn mening ingeval hij dit niet zelfstandig kan en toezicht uitoefent op de goede werking van het bewind. Het aanstellen van een vertrouwenspersoon is niet verplicht.

132 Wanneer en hoe kan om de aanwijzing van een vertrouwenspersoon verzocht worden? - De aanstelling van een vertrouwenspersoon kan op elk ogenblik gebeuren. Dit kan dus gelijktijdig met het verzoek tot aanstelling van de bewindvoerder gebeuren of tijdens het bewind zelf. De beschermde persoon (of te beschermen persoon), een belanghebbende of de procureur des Konings kunnen een schriftelijk of mondeling verzoek richten tot de vrederechter tot aanwijzing van een vertrouwenspersoon. In het belang van de beschermde persoon kunnen er eventueel meerdere vertrouwenspersonen aangewezen worden.

133 Wie kan vertrouwenspersoon zijn? - Dit kan een persoon zijn uit de directe omgeving van de beschermde persoon.

☆ **Opmerking**

De volgende personen kunnen geen vertrouwenspersoon zijn:

- de bewindvoerder van de beschermde persoon;
- personen ten aanzien van wie een rechtelijke of een buitengerechtelijke beschermingsmaatregel werd genomen;
- rechtspersonen;
- personen die volledig ontzet zijn uit het ouderlijk gezag;
- ingeval het bewind wordt uitgeoefend door beide ouders of één van beide, een bloedverwant van de beschermde persoon t/m de tweede graad (in uitzonderlijke omstandigheden kan de vrederechter hiervan eventueel wel afwijken, ingeval hij vaststelt dat dit in het belang is van de beschermde persoon);
- de vrederechter kan de aanwijzing van een vertrouwenspersoon weigeren op grond van diens uittreksel uit het strafregister.

2° Opdracht van de vertrouwenspersoon

134 Als vertrouwenspersoon ondersteunt u de beschermde persoon. U onderhoudt nauwe contacten met de beschermde persoon en pleegt op geregelde tijdstippen overleg met de bewindvoerder (als vertrouwenspersoon functioneert u als “tussenpersoon” tussen de beschermde persoon en de bewindvoerder).

135 Als vertrouwenspersoon ontvangt u alle verslagen inzake het bewind. U wordt door de bewindvoerder op de hoogte gehouden van alle handelingen die betrekking hebben op het bewind en kan bij hem alle nuttige informatie hieromtrent inwinnen.

136 In de bij de wet bepaalde gevallen drukt u als vertrouwenspersoon de wensen van de beschermde persoon uit indien hij/zij niet in staat is om deze zelf te uiten.

137 Indien u als vertrouwenspersoon vaststelt dat de bewindvoerder kennelijk tekortschiet in de uitoefening van zijn opdracht, kan u dit melden aan de vrederechter. De vrederechter kan eventueel voorzien in de vervanging van de bewindvoerder of wijziging van zijn of haar bevoegdheden.

138 Ingeval u als vertrouwenspersoon bij de uitvoering van uw opdracht de beschermde persoon schade berokkent, bent u enkel aansprakelijk voor bedrog en zware schuld.

3° Wat bij geschillen met de beschermde persoon of één van de bewindvoerders of tussen de vertrouwenspersonen onderling?

139 Tracht een goede en open communicatie voorop te stellen. Dit kan al heel veel problemen vermijden.

140 U kan zich richten tot de vrederechter. De geschillen worden geregeld in het belang van de beschermde persoon. De rechter zal trachten om de standpunten van de partijen dichter bij elkaar te brengen, indien hij dat mogelijk acht.

4° Bezoldiging

141 Als vertrouwenspersoon ontvangt u geen bezoldiging.

E U bent een familielid, mantelzorger, een vriend, een kennis, hulp-verlener... van de beschermde persoon (maar geen bewindvoerder of vertrouwenspersoon)

142 Bespreekbaar maken - Het kan gebeuren dat u zich als familielid, mantelzorger, vriend, kennis, hulpverlener... zorgen maakt over de beschermde persoon en het bewind. Een goed en constructief gesprek kan vaak veel ophelderen.

143 “Belanghebbende” - In de wet wordt op verschillende plaatsen verwezen naar het initiatief van een “belanghebbende”. Zo kan een belanghebbende bijvoorbeeld een verzoek richten aan de vrederechter tot aanstelling van een vertrouwenspersoon of om een aanpassing van het bewind verzoeken.

F De vrederechter

1° Het bevoegde vredegerrecht

144 Bij de aanstelling van de bewindvoerder werd het bevoegde vredegerrecht gevat. Tijdens het bewind blijft dit vredegerrecht in principe het bevoegde gerecht. Dit zal in beginsel het vredegerrecht van de verblijfplaats van de beschermde persoon zijn.

2° Rol van de vrederechter

a Bij verzoek tot aanstelling

145 Aanleg van een dossier - Het Vredegerrecht zal na de ontvangst van het verzoekschrift een *dossier* aanleggen.

146 Raadpleging centrale registers - De griffie van het vredegerrecht gaat in de centrale registers (bijgehouden door de Koninklijke Federatie van het Belgisch Notariaat) na of de te beschermen persoon een *zorgvolmacht*, dan wel een *verklaring van voorkeur van bewindvoerder en/of vertrouwenspersoon* heeft geregistreerd.

147 Onderzoek van het dossier en oproeping voor verhoor - De vrederechter zal het verzoek onderzoeken aan de hand van het verzoekschrift. Hij zal nagaan of alle verplichte vermeldingen werden opgenomen en de nodige bijlagen werden toegevoegd.

De vrederechter zal de verzoeker *oproepen* wanneer deze vraagt gehoord te worden.

De vrederechter zal ook de beschermde persoon oproepen.

☆ **Opmerking**

Wanneer de te beschermen persoon zich in de onmogelijkheid bevindt om zich te verplaatsen, gaat de vrederechter naar de te beschermen persoon toe.

De vrederechter maakt een beschikking dagbepaling waarin vermeld zal staan waar en wanneer de betrokkenen en de te beschermen personen zullen worden gehoord.

De personen die opgeroepen worden zullen *een brief* ontvangen samen met een afschrift van het verzoekschrift en van de eventuele verklaring van voorkeur. Eveneens zal in de oproeping de plaats en het tijdstip van het verhoor vermeld staan.

Wanneer u bent opgeroepen, bent u "partij in het geding". U kan zich hiertegen verzetten.

☆ **Opmerking**

Als familielid mag u steeds naar deze zitting gaan en vragen om gehoord te worden (ook al werd u niet opgeroepen). U kan vóór de zitting ook schriftelijk uw opmerkingen aan de vrederechter meedelen.

148 Het verhoor - De vrederechter zal eerst onderzoeken of de persoon onder de toepassingsvoorwaarden van de wet valt. Hij zal nagaan of de aanvraag betrekking heeft op een *meerderjarige persoon* en of de te beschermen persoon wegens zijn *gezondheidstoestand* niet in staat is belangen van vermogensrechtelijke of persoonsrechtelijke aard te behartigen of indien de persoon zich in staat van *verkwisting* bevindt.

Het is van belang dat u zoveel mogelijk informatie geeft in het verzoekschrift of eventueel in een bijlage bij het verzoekschrift.

Vervolgens zal de vrederechter de te beschermen persoon horen (vragen stellen). Eerst moet de vrederechter aan de te beschermen persoon vragen of hij wenst te worden *bijgestaan door een advocaat*.

☆ **Opmerking**

Wanneer de te beschermen persoon meedeelt aan de vrederechter dat hij/zij een advocaat wenst, zal de zaak worden uitgesteld naar een latere datum. Indien de te beschermen persoon beroep wenst te doen op een advocaat zal de griffier aan de stafhouder of aan het bureau voor de juridische bijstand vragen om van ambtswege een advocaat aan te stellen.

Praktische tip:

U (als verzoeker of betrokkene) doet er goed aan dit voorafgaand aan de zitting te bespreken met de te beschermen persoon, want vaak dienen de betrokkenen die opgeroepen werden een dag verlof te nemen op het werk. Wanneer de zaak uitgesteld wordt, zal men wellicht opnieuw een dag verlof dienen te nemen.

Nadien volgt het eigenlijke verhoor van de te beschermen persoon. Deze zal uiteraard, indien mogelijk, zoveel mogelijk betrokken worden. De *te beschermen persoon* kan ook steeds vragen aan de vrederechter om *afzonderlijk gehoord* te worden (eventueel vergezeld van zijn vertrouwenspersoon), vóór de andere betrokken partijen worden gehoord. Ook een vertrouwenspersoon van de te beschermen persoon kan dit verzoeken. De vrederechter zal eventueel ook zijn/haar ouders, de echtgenoot of wettelijk samenwonende partner, of de persoon met wie de te beschermen persoon een feitelijk gezin vormt horen. Aan de te beschermen persoon zal de vrederechter een aantal vragen stellen die hem moeten toelaten te beoordelen of de te beschermen persoon de gevolgen van zijn beslissingen kan inschatten (dit kan gaan om volgende vragen: “waar ben je geboren?”, “heb je kinderen?”, “ben je gehuwd?”, “waar woon je?”, “heb je een eigendom?”, “wat is het KI van uw woning?”, “bij welke leverancier bent u aangesloten voor water, gas en elektriciteit?”, “hoeveel kost een brood?”, “bij welke banken ben je klant?”, “hoeveel staat er op die rekeningen?”enz.).

Tot slot zal de vrederechter de nuttige inlichtingen inwinnen over de familiale, morele en materiële toestand en over de leefomstandigheden van de te beschermen persoon. De *omgeving* zal een belangrijke rol spelen bij het geven van informatie. De omgeving kan ruim geïnterpreteerd worden. Zo kan het gaan om (dichte) familieleden, maar ook om een geneesheer of iemand van de sociale dienst van de voorziening waar de te beschermen persoon verblijft.

Bij twijfel of onduidelijkheid kan de vrederechter een erkende arts of psychiater aanwijzen die advies moet uitbrengen over de gezondheidstoestand van de te beschermen persoon.

Daarnaast kan de vrederechter nog andere personen horen, indien hij dit nuttig acht, bijvoorbeeld iemand van de sociale dienst van de instelling waar de te beschermen persoon verblijft of de verantwoordelijke van het zorgteam.

Er kunnen steeds betrokkenen vrijwillig verschijnen. De vrederechter zal oordelen of het opportuun is om deze personen te horen.

Van dit verhoor zal steeds een proces-verbaal opgemaakt worden.

b Aanstelling bewindvoerder

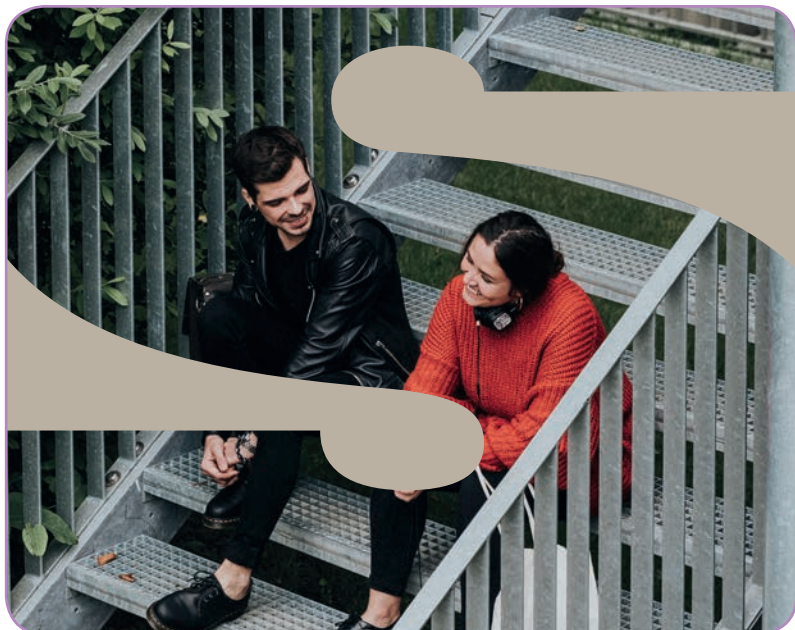
149 Noodzaak - De vrederechter zal een rechterlijke bescherming bevelen wanneer en in de mate dat hij vaststelt dat dit noodzakelijk is en dat de bestaande wettelijke of buitengerechtelijke bescherming niet volstaat.

150 Onderzoek “verklaring van voorkeur” - De vrederechter zal nagaan of de beschermde persoon een verklaring van voorkeur heeft afgelegd (zie hierboven). Indien er geen verklaring van voorkeur werd afgelegd of de gemaakte keuze is niet te volgen (bijvoorbeeld omdat de aangeduide persoon intussen is overleden) zal de vrederechter als bewindvoerder over de persoon bij voorkeur de ouders of één van beide ouders, de echtgenoot, de wettelijk samenwonende, de persoon met wie de te beschermen persoon een feitelijk gezin vormt, een lid van de naaste familie, een persoon die instaat voor de dagelijkse zorg van de te beschermen persoon of de te beschermen persoon en zijn omgeving begeleidt in deze zorg of een private stichting die zich uitsluitend inzet voor de te beschermen persoon (of een stichting van openbaar nut die voor de te beschermen personen over een statutair ingesteld comité belast met het opnemen van bewindvoeringen beschikt), rekening houdend met de mening van deze persoon, alsook met zijn persoonlijke omstandigheden, zijn leefomstandigheden en zijn gezinstoestand.

151 Bijstand of vertegenwoordiging? - De vrederechter kan slechts een systeem van vertegenwoordiging uitspreken voor zover het systeem van bijstand bij het verrichten van die handeling niet zou volstaan. De vrederechter zal dit geval per geval beoordelen.

152 Aanwijzing bewindvoerder over de persoon

- De vrederechter kiest als bewindvoerder over de persoon bij voorkeur de ouders of één van beide ouders, de echtgenoot, de wettelijk samenwonende, de persoon met wie de te beschermen persoon een feitelijk gezin vormt, een lid van de naaste familie, een persoon die instaat voor de dagelijkse zorg van de te beschermen persoon of de te beschermen persoon en zijn omgeving begeleidt in deze zorg of een private stichting die zich uitsluitend inzet voor de te beschermen persoon of een stichting van openbaar nut die voor de te beschermen personen over een statutair ingesteld comité belast met het opnemen van bewindvoeringen beschikt, rekening houdend met de mening van deze persoon, alsook met zijn persoonlijke omstandigheden, zijn leefomstandigheden en zijn gezinstoestand.

153 Aanwijzing bewindvoerder over de goederen - Indien er geen bewindvoerder over de persoon is (of als de vrederechter oordeelt dat een andere persoon tot bewindvoerder over de goederen moet aangewezen worden), kiest hij als bewindvoerder over de goederen bij voorkeur de ouders of één van beide ouders, de echtgenoot, de wettelijk samenwonende, de persoon met wie de te beschermen persoon een feitelijk gezin vormt, een lid van de naaste familie, een persoon die instaat voor de dagelijkse zorg van de te beschermen persoon of de te beschermen persoon en zijn omgeving begeleidt, of een private stichting die zich uitsluitend inzet voor de te beschermen persoon (of een stichting van openbaar nut die voor

de te beschermen personen over een statutair ingesteld comité belast met het opnemen van bewindvoeringen beschikt), of de lasthebber (uit de zorgvolmacht) rekening houdend met de mening van de te beschermen persoon, alsook met zijn persoonlijke omstandigheden, de aard en samenstelling van het te beheren vermogen en de gezinstoestand.

154 Aanwijzing bewindvoerder over de persoon én de goederen - De vrederechter zal bij voorkeur de bewindvoerder over de persoon aanduiden tot bewindvoerder over de goederen en dus één persoon aanstellen (tenzij dit strijdig is met het belang van de te beschermen persoon of als er geen vertrouwenspersoon werd aangewezen).

155 Aantal bewindvoerders - In principe kan de vrederechter slechts één persoon als *bewindvoerder over de persoon* aanduiden, maar er is een uitzondering voorzien voor de ouders van de te beschermen persoon.

Voor de *bewindvoerder over de goederen* kan de vrederechter in het belang van de te beschermen persoon meerdere bewindvoerders over de goederen aanstellen. Indien hij dit doet, verduidelijkt hij de bevoegdheden van de verschillende bewindvoerders en de wijze waarop zij hun bevoegdheid uitoefenen.

156 Vervanging bewindvoerder of wijziging bevoegdheden bewindvoerder - De vrederechter kan op ieder moment, op eigen initiatief of op verzoek van de beschermde persoon, de vertrouwenspersoon of de bewindvoerder of de belanghebbende of de procureur des konings, de bewindvoerder vervangen of zijn bevoegdheden wijzigen.

157 Beëindiging functie van vertrouwenspersoon - De vrederechter kan op ieder moment in het belang van de te beschermen persoon op eigen initiatief of op verzoek van de bewindvoerder of van de procureur des konings, beslissen dat de vertrouwenspersoon zijn functie niet meer mag uitoefenen. De vrederechter zal dit motiveren.

c Tijdens het bewind

158 Controle op het bewind - De vrederechter evalueert de rechterlijke beschermingsmaatregel op eigen initiatief indien er zich een fundamentele wijziging in de omstandigheden heeft voorgedaan. Eventueel kan hij een einde stellen aan het bewind. De bewindvoerder is verplicht om elke fundamentele wijziging m.b.t. de persoon en de goederen van de beschermde persoon te melden aan de vrederechter. De vrederechter kan ook steeds op eigen initiatief (= ambtshalve) overgaan tot evaluatie van het bewind.

159 Controle op de werkzaamheden van de bewindvoerder - De vrederechter controleert de werkzaamheden van de bewindvoerder. Zo zal de vrederechter o.m. het jaarlijks verslag moeten goedkeuren. Hij doet dit door het verslag ter goedkeuring te ondertekenen en te dateren.

☆ **Opmerking**

De goedkeuring van het verslag wil niet zeggen dat het door u gevoerde beheer niet meer aanvechtbaar zou zijn of dat er geen aansprakelijkheidsvorderingen meer kunnen worden ingesteld tegen u als bewindvoerder.

Wat controleert de vrederechter?

Hij gaat na of het verslag en de bij het verslag gevoegde documenten, zijn neergelegd.

Hij gaat na of het verslag ten minste de wettelijk vereiste elementen bevat.

Hij gaat na of het verslag in overeenstemming is met het door de Koning opgestelde model.

Indien er meerdere bewindvoerders zijn, gaat hij na of de wijze van opmaak van het verslag zoals hij had opgelegd, werd nageleefd.

Hij gaat na of er geen ernstige aanwijzingen zijn van tekortkomingen of fraude in het beheer van de bewindvoerder.

G De rechtbank van eerste aanleg

---

160 Hoger beroep - Indien u als partij niet akkoord gaat met de beslissing van de vrederechter kan u hoger beroep aantekenen bij de rechtbank van eerste aanleg. Dit doet u door een verzoekschrift hoger beroep neer te leggen op de griffie van de rechtbank van eerste aanleg.

161 Termijn - Binnen de drie dagen na de uitspraak van de vrederechter zal de griffier de beschikkingen aan de partijen en de bewindvoerder ter kennis brengen. De termijn om hoger beroep aan te tekenen bedraagt één maand en begint te lopen vanaf deze kennisgeving. Er vindt dus geen betekening door een gerechtsdeurwaarder plaats.

